

Bogácsi Bagolyvár Óvoda és Bölcsőde
PEDAGÓGIAI PROGRAM
OM azonosító: 200640

**BOGÁCSI BAGOLYVÁR ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

OM: 200640

2024.

Tartalomjegyzék

Jogsabályi háttér	3
I. Bevezetés	5
II. Nevelésfilozófiánk	6
II.1. Küldetésnyilatkozat	6
II.2. Óvodai nevelésünk alapelvei	6
III. Gyermekkép, óvodakép, pedagóguskép	7
III.1. Gyermekkép	7
III.2. Óvodakép, jövőkép	8
III.3. Pedagóguskép	9
IV. Az óvodai nevelés feladatai	10
IV.1. Az egészséges életmód alakítása	11
IV.2. Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés	16
IV.3. Az anyanyelvi, az érzelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	18
V. IKT eszközök használatának lehetőségei az óvodában	19
VI. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	20
VI.1. Játék	20
VI.2. Verselés, mesélés	22
VI.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	24
VI.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	26
VI.5. Mozgás	28
VI.6. A külső világ tevékeny megismerése	31
VI.7. Munka jellegű tevékenységek	33
VI.8. A tevékenységben megvalósuló tanulás	35
A fejlődés jellemzői óvodáskor végére	36
VII. Az óvodai élet megszervezésének elvei	38
VII.1. Céljaink, feladataink eredményes megvalósítása érdekében fontos elvek	38
VII.2. Tárgyi feltételek	39
VII.3. Napirend, hetirend	40
VIII. Óvodánk kapcsolatrendszere	41
VIII.1. Az óvoda és a család kapcsolata	41
VIII.2. Az óvoda és a fenntartó kapcsolata	42
VIII.3. Az óvoda és az általános iskola kapcsolata	43
VIII.4. Az óvoda és a Családsegítő és Gyermekjóléti Szakszolgálat kapcsolata	43
VIII.5. Az óvoda és az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény (EGYMI) kapcsolata	43
VIII.6. Az óvoda és a védőnő kapcsolata	44
VIII.7. Az óvoda és a logopédus kapcsolata	44
VIII.8. Kapcsolatok egyéb szervezetekkel	44
IX. Az óvoda sajátos feladatai	45
IX.1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének elősegítése	45
IX.2. Programunk kiegészítése (amennyiben igény van rá): cigányság kulturális hagyományait ápoló művelődési tevékenység	50
IX.3. Gyermekvédelem, hátránykompenzáció az óvodában	51
X. A program tervezése	58
X.1. A programunkhoz kapcsolódó szakmai dokumentumok	58
X.2. A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció	59
X.3. Az óvodai csoportnapló	59
X.4. A helyi program működését segítő szakmai dokumentumok	60
XI. Záró rendelkezések	61
Nyilatkozatok	62
Mellékletek	63

JOGSZABÁLYI HÁTTER

Alaptörvény

- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

Törvények

- 2011.évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról

Rendeletek

- 401/2023. (VIII. 30.) Kormányrendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 363/2012. (XII.17.) számú Kormányrendelet, az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról - 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól - 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- 229/2012. (VIII. 28.) Kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet a nemzetiségű óvodai nevelésének irányelve
- 277/1997. (XII.22.) Kormányrendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógusszakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről
- Az Európai Unió által 2018. május 25-től életben léptetett európai Általános Adatvédelmi rendelet (GDPR)

Egyéb és helyi pedagógiai dokumentumok

- Óvoda Alapító Okirata
- Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Komplex Prevenációs Óvodai Program (választható minősített program) Adatbank OKI, 1999.

Hatálya

A Pedagógiai Program a fenntartó jóváhagyásával lép hatályba a kihirdetés napján és határozatlan időre szól. Rendelkezéseit a kihirdetés napját követő nevelési év első napjától kell alkalmazni.

A pedagógiai programot véleményezésre meg kell küldeni a Szülői közösségnek.

Felülvizsgálata: négyévenként

Módosítása: az főigazgató hatásköre, kezdeményezheti a nevelőtestület.

A módosítás lehetséges indokai:

- a program bevalását figyelemmel kísérő ellenőrzést, értékelést követő módosítási javaslat
- a nevelőtestület 70%-os indítványa
- feladatellátás változása
- jogszabályi elvárás.

A pedagógiai programot a főigazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el, és a fenntartó jóváhagyásával végül érvényessé (Púétv. 171.§ (18) bek.).

A pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni.

A Pedagógiai program személyi hatálya kiterjed:

- az óvodával jogviszonyban álló pedagógusra, alkalmazottakra
- az óvodával jogviszonyban álló gyermekekre
- az intézménnyel jogviszonyban nem álló, de az intézményben munkát végző pedagógusra.

A Pedagógiai program területi hatálya kiterjed:

- az óvodán belüli tevékenységekre
- az óvoda által szervezett külső programokra.

A Pedagógiai program nyilvánosságának biztosítása:

- az első szülői értekezleten való tájékoztatásnyújtás (főigazgató)
- szülő kérésére előre egyeztetett időpont alapján, szóban (főigazgató)
- a csoport szülői értekezletek alkalmával (csoportban dolgozó óvodapedagógusok)
- a község honlapján
- egy példánya az SZMSZ-ben, az intézményi dokumentumok nyilvánosságáról szóló részben meghatározott helyen kifüggesztve.

I. Bevezetés

Óvodánk Pedagógiai Programjában valljuk, hogy minden gyermek csak egyszer óvodás korú és ezért mindent meg kell annak érdekében tennünk, hogy a gyermekek maximálisan fejlődjenek testileg, értelmileg, és érzelmileg egyaránt.

Szeretnénk, ha a hozzánk járó gyermekek szeretetteljes, biztonságos, érzelmeiben gazdag, boldog környezetben nőnének fel, és életükben az óvodáskor olyan időszak lenne, amire jó visszaemlékezni. A velük foglalkozó felnőtteknek alapelve a gyermek személyiségének tisztelete, elfogadása, szeretete és megbecsülése.

Feladatunknak azt tekintjük, hogy a hozzánk járó gyermekek fejlődését a gyermekek életkori és személyes adottságainak figyelembe vételével segítsük. Egy olyan szemléletet igyekszünk átadni, amely az egészséges, sok mozgáson alapuló életmódot és a szellemi fejlődést egyaránt fontosnak tartja.

Pedagógiai Programunkban összegezve van mindaz a szellemiség, szakmai tudás, közös értékrend, amelyet a „mi óvodánk” életérzés jelent. Óvodánk elvárásaként támasztja a dolgozóival szemben, hogy az intézményünkben járó gyermekek sikeresen nevelkedjenek, kompetenciáik pozitív irányba fejlődjenek. Fontos számunkra a gyermekközpontúság, a gyermekek tisztelete, a játék, mint az óvodáskorú gyermek, legfontosabb tevékenysége.

Hiszünk abban, hogy az intézményünket választó családokkal való jó együttműködés alapja az, hogy a gyermekek szülei az óvodába lépés pillanatától megismerjék Pedagógiai Programunkat, az abban foglaltakat elfogadják, azonosuljanak vele és megvalósításban partnereként közreműködjenek.

A Bogácsi Bagolyvár Óvoda és Bölcsöde nevelőtestülete és a nevelő és oktató munkát segítő alkalmazottak közössége együttesen arra törekszünk, hogy az elmúlt évek szakmai eredményeit megtartva, színvonalas, pozitív jövőképet sugárzó intézmény maradjunk, ahol jó gyermeknek és felnőttnek lenni egyaránt.

Jelen módosítást jogszabályváltozás teszi indokolttá.

E gondolatokkal ajánlom programunkat az óvodában folyó nevelőmunka iránt érdeklődőknek, különösképpen a bennünket felkereső szülőknek, akik ránk bízzák gyermeküket.

Köszönet a program minden közreműködőjének!

Bogács, 2024. február 1.

Kásáné Szabó Erika
főigazgató

II. Nevelésfilozófiánk

II.1. Küldetésnyilatkozat

Az óvoda a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, amely a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel.

- A gyermeket, mint fejlődő személyiséget gondoskodás és különös védelem illeti meg. Pedagógiai munkánk során arra törekszünk, hogy az óvodások elfogadó szeretetben, érzelmi biztonságban, szabad, nyugodt, kiegyensúlyozott légkörben, tartalmas, felejthetetlen élményekkel gazdagodva élvezzék az óvodában töltött éveiket.
- A gyermek alapvető szükséglete a szabad játék és a **mozgás-gazdag életmód**, aminek óvodánk napirendjében kiemelt jelentősége van.
- Kiemelten foglalkozunk a **természeti környezet megismertetésével, megszerettetésével**, megóvásával, melyet elsősorban a közvetlen környezetünkben, tapasztalati lehetőségek biztosításával teszünk érzelmileg gazdaggá.
- A természet iránti fogékonyság, a környezettudatos gondolkodás és életvitel megalapozására is kiemelt hangsúlyt fektetünk.
- A mindennapi szabad mozgáson túl beiktatunk **szervezett mozgásokat is**, hogy életkoruknak megfelelően fejlődjön keringési, mozgás- és légzési rendszerük, valamint a csont-, ideg-, és az izomrendszerük teherbíró képessége.

Célunk az, hogy olyan nevelési feladatokat, tevékenységeket tervezünk, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez. Minden gyermek számára egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelés biztosítása, a meglévő hátrányok csökkentése, az előítéletek kibontakozásának megelőzésével.

II.2. Óvodai nevelésünk alapelvei

Olyan óvodai légkört teremtünk, ahol a gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.

Óvodai nevelésünkkel lehetővé tesszük, és segítjük a gyermeki szükséglet kielégítését, egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.

A nevelésünk során alkalmazott pedagógiai hatások a gyermek személyiségéhez igazodnak, melyek segítségével gondoskodunk az érzelmi biztonságot nyújtó, állandó értékrendű, derűs, szeretetteljes légkör megteremtéséről.

Gyermekközösségekben végezhető sokszínű tevékenységeket biztosítunk, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékokra.

A tevékenységeken keresztül gondoskodunk az életkornak megfelelő, egyéni képességekhez igazodó műveltségtartalmak közvetítéséről, a gyermeki képességek kibontakoztatásáról. Biztosítjuk a gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges személyi, tárgyi feltételeket.

Tiszteletben tartjuk a gyermek, a szülő, a pedagógus vallási, világnézeti meggyőződését, és ha van rá igényük, lehetővé tesszük, hogy a gyermek fakultatív hitoktatásban vehessen részt. Munkánk során különböző – köztük innovatív – pedagógiai törekvéseket, és új, tudományos eredményeket, módszereket alkalmazunk, a folyamatos fejlődés és az élethosszig tartó tanulás jegyében.

Óvodapedagógusaink tudatosan terveznek, pedagógiai terveiket a megvalósítás után rendszeresen elemzik, az elemzés, értékelés tapasztalataiból levonják következtetéseiket, azok későbbi felhasználására.

III. Gyermekkép, óvodakép, pedagóguskép

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés és a környezeti hatások egyaránt befolyásolják. Éppen ezért a gyermeknek életkoronként, (életkori szakaszonként) és egyénenként is változó testi, lelki szükségleteit elégítjük ki óvodánkban, annak érdekében, hogy elérjék az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget.

A családi nevelésre építve, azt kiegészítve óvodai nevelésünk célja, hogy a gyermekek többsége óvodáskor végére elérjék az iskolai élethez szükséges megfelelő fejlettségi szintet.

A társadalmi, illetve a közoktatási rendszer új kihívásaival összhangban fogalmazódott meg:

- az inkluzív-, az integrált-, a migráns (multikulturális, vagy ahogy Európában nevezik interkulturális)gyermekek nevelését támogató szemlélet,
- az esélyegyenlőséget, a hátrányt csökkentő pedagógiai attitűd, valamint
- a nemek társadalmi egyenlőségének támogatását segítő elvek.

III.1. Gyermekkép

Olyan gyermek, aki kiegyensúlyozott, tele van élményekkel, erősen kötődik a természethez, a meséhez, zenéhez, alkotó tevékenységekhez.

Pozitív kapcsolatban él a természeti és társadalmi környezettel. Tud nevetni, felfedezni, csodálkozni. Lelkileg szabad, szellemileg kreatív, szociálisan érzékeny, empatikus, kiegyensúlyozott és boldog.

Gyermekképünk alapját adja, az a felfogásmód, hogy minden gyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre, akinek fejlődése önmagához viszonyítva mérhető.

A gyermekeknek genetikai adottságaik, sajátos érési folyamataik, valamint a spontán és tervszerű környezeti hatások következtében életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségleteik vannak.

Szeretnénk, hogy a ránk bízott gyermekek a családi és óvodai nevelés folyamán testileg, lelkileg és szociálisan egészségesen, saját érési folyamataiknak megfelelően fejlődjenek.

Hisszük, hogy amit a gyermekek itt és ekkor kapnak útravalóul az lesz valamennyi nevelési fázis közül a legmeghatározóbb. A szeretetteljes, differenciált bánásmódon alapuló óvodai nevelés kulcsfontosságú a felnövekvő generációk erkölcsi, esztétikai értékrendjének, értelmi és érzelmi struktúrájának kialakításában.

A gyermekek ugyanolyan jogú tagjai a társadalomnak, mint minden egyes ember. Ezért fokozottan figyelünk szokásaikra, igényeikre és jogaik tiszteletben tartására.

Óvodánk minden dolgozója kiemelt figyelmet szentel az esélyegyenlőség a hátrányt csökkentő pedagógia, és a nemek társadalmi egyenlőségének szem előtt tartására, mindennapi alkalmazására.

III.2. Óvodakép– jövőkép

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Az óvodai nevelés **gyermekközpontú, befogadó**, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

A játék, mint legfontosabb gyermeki tevékenység valósuljon meg a mindennapi nevelőmunka folyamatában.

Érzelmi biztonságot nyújtó, befogadó, szeretetteljes légkörben, sokoldalú képességfejlesztés segítségével a gyermeki személyiség fejlődésének biztosítása, elősegítése, hogy a megfelelő testi kondíció kialakulása mellett a gyermekek ugyanolyan arányú lelki támaszt is kapjanak. Óvodánkban lehetőséget teremtünk a mindennapos testnevelésre.

A természetismeret és szeretet átörökítése, a környezettel harmóniában élő, a környezetet védő és óvó, környezettudatos magatartás kialakítása. Energiatakarékossági elvek elsajátítása (víz, áram, fűtés). Az óvodában irányadónak tarjuk az interkulturális gyermekek nevelését támogató elveket. Minden pedagógiai cselekedetünk a gyermekek személyiségéhez alkalmazkodik.

Az óvodások nyugodt, élmény-gazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével. Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődésében.

Az óvoda funkcióiból / óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő/ következően általános alapelvek alapján valósul meg óvodánkba járó gyermekek nevelése.

- Szeretetteljes, befogadó, érzelmi biztonságot nyújtó, derűs óvodai légkör kialakítása alapvető feladatunk.
- Gyermekközpontúság uralja a nevelőmunkát az óvodánkban.
- A természet iránti fogékonyság, a környezettudatos gondolkodás és életvitel megalapozása elsőrendű feladatunk.
- Pedagógiai munkánk során arra törekszünk, hogy az óvodások elfogadó szeretetben, érzelmi biztonságban, szabad, nyugodt, kiegyensúlyozott légkörben, szabadon tudjanak játszani, tartalmas, felejthetetlen élményekkel gazdagodva élvezzék az óvodában töltött éveiket.
- Az óvodapedagógus és a vele közvetlenül együtt dolgozó dajka, valamint a nevelőmunkát segítő kollégák modell szerepe erősen hat a gyermeki magatartás alakításában, aminek, fontosságának tudatában folyik a nevelőmunka óvodánkban.
- A fejlődő személyiség és a gyermeki jogok fokozott védelme, valamint a máság elfogadása kiemelt feladatunk.
- A családi nevelésre építve, azt kiegészítve óvodai nevelésünk célja, hogy a gyermekek többsége óvodáskor végére elérje az iskolai élet megkezdéséhez szükséges megfelelő képességet fejlettséget.

A gyermekek az óvodáskor végére váljanak alkalmassá az iskolai életre mind testi - lelki – szociális - értelmi fejlettség területein. Az óvodások iskolaérettségéhez szükséges testi, szociális, értelmi érettség kialakítása és fejlesztése a mozgásban gazdag életmód segítségével, illetve az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével történik." Milyen embert is akarunk formálni?

“A válasz egyszerű: egészséges testű, akaraterős, jó ítéletű, értelmes, tette kész, szép célokért hevülő és áldozó embereket, akik meg tudják érteni és élni a szépet és nagyot minden téren, akik az életüket ki tudják tölteni tartalommal, akik megértik a dolgok összefüggéseit, akik átérzik azt, hogy emberi közösségben élnek, amely csak a kölcsönösségen, méltányosságon, és jóakaraton épülhet.”

(Szent-Györgyi Albert)

Feladataink:

- a gyermekek feltétel nélküli szeretete, elfogadása, tisztelete, megbecsülése
- az egyéni sajátosságokhoz igazodó differenciált fejlesztése
- a gyermeki szükségletek kielégítése
- érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör biztosítása
- testi-szociális, értelmi képességek egyéni-és életkor specifikus alakítása
- a szabad játék alatt sokszínű tevékenység biztosítása
- egyéni képességeikhez igazodó műveltségtartalmak közvetítése
- személyi, tárgyi környezet biztosítása
- a környező világ összetett folyamatainak megértetése és a környezettudatos magatartás kialakítása
- együttműködő képesség, tolerancia, társas kapcsolatok alakítása
- a családban kialakult kulturális és világnézeti hagyományok figyelembevétele
- a nemzetiséghez tartozó gyermekek önazonosságának megőrzése, ápolása, erősítése

Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében feladataink:

- esélyegyenlőség
- személyre szabott fejlesztés biztosítása szakember segítségével az illetékes Szakértői Bizottság véleménye alapján
- a kiemelkedő képességek erősítése, ezáltal a hiányzó vagy sérült funkciók helyreállítására való törekvés
- a gyermekek fejlődési üteméhez igazodó elvárások,
- a fejlesztés ne terhelje túl a sajátos nevelési igényű gyermeket

III.3. Pedagóguskép

A nevelőmunka kulcsszereplője a pedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. A pedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára, éppen ezért a pedagógusi tevékenységek és a nevelő- és oktatómunkát közvetlenül segítő alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

A pedagógus, mint modell:

- hiteles
- megjelenésében igényes
- nyugalmat, elfogadást, megértést, szeretet, vidámságot árasztó
- a gyermekek adottságaiból eredő különbözőségeket tiszteletben tartó, toleráns

- az átlagtól eltérő képességek és személyiségvonások problémáit felismerő, szükség szerint segítséget nyújtó
- személyes érzelmi kötődések kialakulásának és megerősödésének elősegítésével, az ellentétek okainak felderítésével megoldási eljárásokat kereső
- példa értékű a kommunikációja, bánásmódja, viselkedése

Értékeink:

- A pedagógiai folyamatokat figyelemmel kísérjük, tudatosan tervezzük, hosszútávon átgondoljuk azok hatásait és az elért eredményeket elemezve képesek vagyunk a változtatásra, korrekcióra.
- A csoportunkba járó gyermekek egyéni képességeit, igényeit figyelembe véve, differenciáltan fejlesztjük, előnyben részesítjük a megtapasztaláson alapuló módszereket. Felhasználjuk a szabad játék nyújtotta lehetőségeket a gyermekek fejlesztése érdekében.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek gyermekcsoportban történő nevelését, fejlesztését tervezetten valósítjuk meg, folyamatosan képezzük magunkat ennek érdekében is. Szeretettel neveljük őket.
- A csoport szokás- és szabályrendszerét az óvoda értékrendjéhez igazodva alakítjuk ki, figyelve a magyar nemzeti értékek beépítésére is.
- Inkluzív, előítéletektől mentes viselkedésünkkel mutatunk példát annak érdekében, hogy a gyermekek megértsék és elfogadják, hogy az emberek különböznek egymástól (kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, multikulturalizmus).
- A gyermekcsoportot közösséggé fejlesztjük.
- A szülőkkel – a gyermekek fejlesztése érdekében – együttműködünk, együttműködésünk a kölcsönös tiszteleten alapul.
- A csoportunkba járó gyermekeket megismerjük, fejlődésüket nyomon követjük, elemezzük, értékeljük, és ezt írásban rögzítjük.
- Kommunikációnk példamutató mind a gyermekek, mind munkatársaink, mind a szülők irányában, melyet tisztelet és együttműködési szándék jellemez. Szakmai kommunikációnkban is tisztában vagyunk az etikai szabályokkal, saját hatáskörünkkel.
- Munkánkat szakmai elkötelezettség, önállóság jellemzi, örömmel tanulunk egymástól is.
- A mindennapokban derűt, kedvességet, nyugalmat árasztunk egyéniségünkkel, személyiségünkkel összhangban.
- Törekszünk a pedagógusok előmeneteli rendszeréhez kapcsolódó ellenőrzési/önértékelési folyamatokban előírt elvárásokhoz való igazodásra, a megjelölt kompetenciák fejlesztésére.
- Folyamatosan képezzük önmagukat, hogy a társadalmi, szakmai elvárásoknak és belülről fakadó szakmai kultúránknak megfeleljünk.

IV. Az óvodai nevelés feladatai

A személyiséget a belső feltételek, és a külső hatások egysége határozza meg, melynek tényezői az öröklés, a környezet és a nevelés.

A személyiség legfőbb jellemzője, hogy biológiai struktúrában élő, dinamikus, funkcionális rendszer, egyedi és megismételhetetlen, kölcsönhatásban van természeti és társadalmi

környezetével, önszabályozó rendszer, állandóan fejlődő és változó valamint veleszületett testi és idegrendszeri adottságokkal rendelkezik.

A nevelés - mint személyiségfejlesztés - a társadalmi igényekhez igazodik. Olyan szellemileg és fizikailag aktív, alkotó embereket nevelünk, akik képesek megfelelni a velük szemben támasztott követelményeknek.

A gyermek adottságainak, fejlődési ütemének és a gyermeket érő spontán és tervezett hatások együttes eredményének tekinthető az iskolaérettség is. **A tanulásra való alkalmasság nem tárgyi tudást jelent, hanem testi, lelki, szociális érettség, fejlettség elérését, mellyel képes alkalmazkodni az új helyzethez és az iskolai követelmények rendszeréhez.**

Mindezek realizálását segítik az **óvodai nevelés feladatai:**

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Feladataink:

- a célok eléréséhez szükséges feltételek biztosítása
- a fejlesztés tartalmának az egyén fejlődéséhez igazodó tervezése, alakítása
- a személyiség teljes megismerésére törekvés az optimális fejlesztés érdekében
- az esélyegyenlőség biztosítása minden gyermek számára
- a nevelés - oktatás színvonalának folyamatos fejlesztése a külső és belső igények, a változások figyelembevételével

IV.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés célja a gyermek egészségének megőrzése, megóvása az egészséges életvitel igényeinek alakítása, testi fejlődésük elősegítése a gondozással és a mozgásigényük kielégítésével.

Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettszír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása. (ONAP)

Egészségfejlesztési feladataink:

- az egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos mozgás lehetőségének biztosítása
- a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a viselkedési függőségek, a bántalmazás megelőzése
- az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése

Nevelési területek:

- egészséges táplálkozás
- mindennapos mozgás
- lelki egészség fejlesztése
- bántalmazás megelőzése
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás
- személyi higiéné
- környezettudatos magatartás megalapozása

Egészséges táplálkozás

A gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. A növekedés, fejlődés, az egészségmegőrzés és a betegségmegelőzés egyik legfontosabb tényezője az egészséges táplálkozás. A felnőttkori szokásokat a gyermekkori minták és hatások határozzák meg. Ezért különösen fontos a nevelő hatású, az esetlegesen nem megfelelő otthoni táplálkozási szokásokat is ellensúlyozó, az életkori szükségleteket kielégítő étkeztetés.

A központi konyhán keresztül biztosítjuk a tízórait, ebédet, uzsonnát. Szakember bevonásával figyelünk a gyermekek élettani szükségletének megfelelő minőségű és tápértékű étkezések biztosítására. Különösen fontos a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só és telített zsír – tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a gyermekek ösztönzése a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztására.

Kulturált, önálló étkezésre szoktatjuk gyermekeinket. Az ízléses asztal terítésére, az evőeszközök, szalvéta használatára, kancsóból való töltés önállóságára, az asztalnál illő viselkedésre neveljük őket.

Figyelemmel vagyunk a gyermek ízlésében, étvágyában, táplálkozási szokásaiban jelentkező egyéni igényekre. Az ételek kóstolását ösztönözzük, de nem kényszerítjük.

Törekszünk a családokkal való szoros együttműködésre, a családok szemléletváltásának segítésére, az egészséges és természetes életmód szokásalakításának terén.

Szülői igény alapján tanácsadást szervezünk számukra, egyéni és csoportos formában.

Mindennapos mozgás

A mindennapos mozgás által olyan napirendhez szoktatjuk az óvodáskorú gyermeket, melyben a mozgás, testedzés természetes. A spontán, játékba ágyazott mozgástevékenységekre, az egészségfejlesztő testmozgásra minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk az óvodai élet minden napján, figyelembe véve az egyéni képességeket és szükségleteket.

A rendszeres mozgás segíti a koordinációs képességek, a testtudat fejlesztését (testkép és testfogalom, testséma), mozgás összerendezését, az alakmozgások koordinációjának javítását, valamint a szem – kéz koordinációját.

Csoportjaink számára heti egy alkalommal kötött keretű játékos mozgást, továbbá tartás javító-lábbolozat erősítő gyakorlatokat szervezünk a csoportszobában.

Valamennyi csoportban mindennapos mozgást, tartás javító-lábbolozat erősítő gyakorlatokat szervezünk. A szervezett mozgás maximális ideje 10-15 perc.

Feladatunk a gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges, biztonságos környezet biztosítása.

Naponkénti rendszerességgel a lehető legtöbb időt a szabad levegőn töltjük, szabad és irányított játékkal, mozgással, esetenként sétával, kirándulással.

Lelki egészség fejlesztése

A testi, lelki, mentális egészség fejlesztésének célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermek, környezetéhez történő alkalmazkodást és pozitív hatást gyakoroljon a gyermek személyiségének fejlődésére.

A gyermekek testi szükségletei mellett, alapvető feladatunk a gyermek lelki szükségleteinek kielégítése is. Az óvodás kor az intenzív érzelmek időszaka, ezért fontos a lelki biztonság megteremtése.

Az óvodapedagógus feladata felismerni és megoldást keresni az esetlegesen fellépő szorongás, az önbecsülés hiánya, a konfliktusok kialakulása, vagy azok rendszeres kerülése, negatív énkép esetén. Kiemelt feladataink közé tartozik megvédeni a gyermeket a testi és lelki erőszakkal szemben.

A gyermek lelki fejlődésének fontos része a szocializációs érettség, melynek egyik formálója a gyermekközösség. Lényeges a társas beilleszkedés (integráció) segítése.

A gyermek testi, lelki, szociális egészségének gondozása érdekében nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör kialakítására, a biztonságot nyújtó bizalmi kapcsolat kialakítására törekszünk.

Hozzájárul a gyermek lelki egészségéhez az élettani szükségleteit figyelembe vevő, rugalmasan szervezett óvodai életrendünk, napi életritmusunk.

Gondot fordítunk a nyugodt pihenés feltételeinek megteremtésére a zavaró belső, külső ingerek megszüntetésére. Ezért óvodapedagógusaink mesével és dúdolgatással segítik a nyugalom kialakulását. Az otthon biztonságát idéző személyes tárgyaikat maguk mellé vehetik a gyermekek.

Feladataink:

- az egészséges napirend kialakítása
- a hibás viselkedési módok kezelése
- a stressz hatások kompenzálása
- a gyermekektől érkező segítségkérések, az ún. „segélykiáltások” megértése és megoldása
- szükség esetén esetmegbeszélés kezdeményezése, segítség kérése az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültségű szakemberektől
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása, különös tekintettel a sajátos nevelési igényű gyermek vonatkozásában

A dohányzás megelőzést szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei:

A dohányzás megelőzésére nevelésnek egyik eszköze a mese, amely az állatvilághoz, a növények életéhez vagy a gyermeki élethez kapcsolja, a nem-dohányzó magatartás előnyeit, másik eszköze lehet a játék és a szabad beszélgetések.

Egészség hetünk és a védőnői egészség megőrzési program keretein belül a függőség káros hatásaira is felhívjuk a gyermekek figyelmét.

Bántalmazás megelőzése

Gyermekbántalmazás a WHO definíciója szerint: „A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Fontos megkülönböztetni a bántás és a bántalmazás fogalmát. A bántalmazás folyamatos és rendszeres bántást jelent, melynek jelei a gyermek viselkedésében és egészségében is megmutatkoznak.

Lelki bántalmazás kategóriájába sorolható a kiabálás, trágár beszéd, ha a szülő hangsúlyozza, hogy a gyermeket nem szereti, nem akarta, a mások, vagy a szülő előtti megalázás, megszégyenítés, büntudatkeltés. Ilyen esetekben is lényeges az óvodapedagógus közbelépése. Odafigyelést és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkileg bántalmaz. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget.

A pedagógus szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátását a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat segíti. Az óvodapedagógus kötelessége, hogy részt vegyen a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek, fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

A nevelési intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi jelzőrendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a Család-és Gyermekjóléti Szolgálattól.

A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, és családgondozó személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Legfontosabb a balesetek bekövetkezésének megelőzése. A balesetekkel, azok megelőzésével, elsősegélynyújtással kapcsolatos ismereteket a külső világ tevékeny megismerése keretein belül adjuk át a gyermekeknek. Fontos, hogy a gyermekek felismerjék, hogy a balesetek egy kis odafigyeléssel és óvatossággal elkerülhetők. A gyermekeknek tudniuk kell, hogy mi a teendőjük baleset esetén - segítséget hívni, felnőttnek szólni.

Baleset megelőzéssel kapcsolatos kiemelt témáink a közlekedési szabályok megismerése és betartása, baleseti lehetőségek, baleseti veszélyforrások (vegyszerek, gyógyszerek, tűz) az óvodában, játszótéren, otthon a háztartásban.

Feladataink:

- biztonságos környezet kialakítása, amelyben a gyermek óvodai élete kockázatmentes
- példamutató magatartás az egészséget óvó életmódra
- játékos tevékenységek tervezése, szervezése a témával kapcsolatban
- baleset esetén szükség szerint orvos, mentő hívása, a szülő és az főigazgató azonnali értesítése

- kisebb balesetek esetén elsősegély nyújtása

A környezetünkben észlelt veszélyforrásokról azonnal értesítjük az illetékes szerveket. Az SZMSZ tartalmazza az esetlegesen előforduló balesetek esetén a teendőket.

Személyi higiéné

Személyi higiéné az egyénre vonatkoztatott, életkori sajátosságoknak megfelelő helyes egészségügyi szokások összessége. Az egészség egyik feltétele a tisztaság.

Az egészséges életmódra nevelés szerves része a testápolási szokások, megfelelő öltözködés elsajátítása, a gyermekek tisztaság igényének kialakítása.

A testápolás intim mozzanatai, a felnőttektől bensőséges kapcsolatot igényelnek. Feladatunk az egyéni fejlettség, és szokások megismerése. A család és az óvoda közötti szokások összehangolása.

Az egészségvédő szokások kialakításhoz tartozik az étkezések előtti kézmosás, a WC használat előtti és utáni kézmosás, a kulturált WC használat, a körömkefe használata, a törölközővel való bánás, az ebéd utáni fogmosás, fésülködés. A helyes orrfújás, a papírzsebkendő, a szalvéta és a WC papír helyes használatának kialakítása.

Fokozatosan szoktatjuk a gyermeket a személyükkel, ruházatukkal, tárgyaikkal, környezetükkel kapcsolatos rendre, tisztaságra. Saját tárgyaik megismerésére és önálló használatára. Segítjük, hogy elsajátítsák az eszközök használatát, ruházatuk rendben és tisztántartását, megővését. A hulladékgyűjtő használatát a csoportszobában és a szabadban, a lábtörlő használatát. E nevelési folyamatban figyelünk, a célszerű mozdulatok, technikák megmutatására, és a gyermekek önállóságának fokozására.

Az időjárásnak, hőmérsékletnek megfelelő öltözködéssel védjük a gyermek egészségét.

Megtanítjuk az öltözködés helyes sorrendjét, a ruhájuk, cipőjük önálló fel és levételét, rendben való helyretételét, tisztítását, a gombolást, fűzést, kötést. Az öltözéssel fejlesztjük ízlésüket.

A gondozási tevékenységek folyamatában figyelünk a gyermekekkel való folyamatos kommunikációra az egyéni igények megismerése érdekében.

Környezettudatos magatartás megalapozása

Egészségünket és életünk minőségét nagymértékben meghatározza a bennünket körbevevő természeti és társadalmi környezet minősége.

A környezet védelméhez és megővéséhez kapcsolódó szokások alakítására, a környezettudatos magatartás megalapozására és megővására fokozott figyelmet fordítunk.

Fontos, hogy a gyermek pozitívan viszonyuljon az őt körülvevő élő és élettelen, természeti és társadalmi környezethez, szokásává váljon a környezetre figyelő, azt megóvó, a harmonikus együttélésre törekvő magatartás.

Fontos, hogy a környezettudatos szemléletmód a gyermek természetes részévé váljon, ennek érdekében különböző tevékenységeket építünk be óvodai nevelésünk mindennapjaiba, kihasználva a komplexitás lehetőségeit:

- hulladékgazdálkodás (szelektív gyűjtés, papírgyűjtés megszervezése)
- takarékoskodás az energiával (villany, fűtés)
- takarékoskodás az ivóvízzel
- kulturált környezet kialakítása és megőrzése
- a madáretetők, madáritatók gondozása, fejlesztése
- egészséges étkezés igényének alakítása
- környezetbarát tisztítószeres, játékok és munkaeszközök előnyben részesítése
- a zöld jeles napok megünneplése
- a családok bevonása tevékenységeinkbe (elemgyűjtés, óvoda szépítése, papírgyűjtés)

- egészségvédő programok szervezése a gyermekeknek és családjuknak

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- válják igényükké a mozgás öröme – valamely sportág, vagy mozgásforma iránt érdeklődjenek,
- testi szükségleteik kielégítését irányítani, ill. szükség esetén késleltetni tudják,
- az öltözködésben koruknak megfelelően gyorsak és önállóak legyenek,
- a testápolási szokásokat a tanultak szerint alkalmazzák,
- tudják, és alkalmazzák a kulturált és egészséges étkezési szokásokat,
- környezetükhöz való viszonyuk pozitív legyen,
- várakozással készüljenek az iskolára.

IV.2. Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek érzelem vezérelt, ami kihat magatartására is, ezért különös jelentőségű, hogy már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik őt. Az óvodába lépés időszakában a gyermekekkel való közvetlen kontaktus, és a családdal való együttműködés segíti a beszoktatást. Lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerkedjenek az óvodai környezettel, társaikkal, és az óvónókkal.

Az óvodás évek folyamán fejleszteni kell a szeretet és kötődés képességét, a mások iránti tisztelet, megbecsülés érzését, az élménybefogadás képességét, az ösztön és az érzelem irányítását, valamint szükség van a keletkezett érzelmi zavarok tompítására, leépítésére.

Feladataink:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, állandó értékrendű, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör kialakítása, a gyermek-felnőtt és a gyermekek egymás közötti pozitív kapcsolatának fejlesztése már az óvodába lépéstől.
- Az óvoda alkalmazottai és a gyermek, gyermek – gyermek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti pozitív érzelmi attitűd megteremtése.
- A társakhoz való kötődések megszilárdulásának támogatása.
- A gyermekek életének céltudatos megszervezése a megfelelő napirend kialakításával.
- A gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének, én tudat alakulásának, önkifejező és önérvényesítő törekvésének segítése.
- Az emberek különbözőségének elfogadására, megértésére, toleranciára nevelés.
- A szocializáció szempontjából lényeges, a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) szokás és normarendszerének megalapozása.
- A gyermek segítése nyitottságára, rácsodálkozási képességére építve, szűkebb, tágabb környezetének megismerésében, a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alakításában, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre mindezen értékek megbecsülésére.
- Hagyományok, ünnepek közös tevékenységével a gyermekek érzelmi, erkölcsi, értékorientált közösségi nevelése

- A szokások megerősítésével, érzelmi motivációs hatásokkal, és komplex tevékenységi rendszerrel az értékek belsővé válásának elősegítése
- Modell értékű kommunikáció, viselkedés- és bánásmód az óvodapedagógusok és az óvoda alkalmazottai részéről
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermek esetében szükség szerint, különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültségű szakemberekkel

Az elmúlt évtizedek kutatásai egyre hangsúlyosabban bizonyítják, hogy az érzelmi intelligencia fejlesztése ugyanolyan fontos, mint az értelmi intelligencia fejlesztése. Emellett egyre több figyelmet fordítunk a lelki egészség megőrzésére is.

A megfelelő érzelmi nevelés megalapozza a gyermek reális önértékelését, a sikerek és kudarcok feldolgozásának képességét, az együttműködésre, elfogadásra való képességet, az egyes közösségekbe való beilleszkedést, növeli önbizalmát, támogatja a lelki egészség megőrzését.

Óvodánk nagyon fontosnak tartja mind az érzelmi nevelést, mind a lelki egészség megőrzését, nem csak a gyermekek, de az intézmény dolgozói számára is. A megfelelő színvonalon történő fejlesztéshez, fejlődéshez elengedhetetlenek a szakmailag megalapozott segédanyagok, tevékenységleírások, képzések, programok.

Fontos alapelv, aminek elemeit a helyi pedagógiai program alapján valósítjuk meg – az egymás elfogadását, a másság megismerését. Nem cél az eltérő értékek összemossa, egyesítése, nem cél az „egységesítés”, de cél az együttműködés, a jó közérzet, a cselekvésre, a játékokra készítő légkör kialakítása.

Az az óvodai csoport válhat közösséggé, amelyikben minden egyes gyermek biztos önmagában, önálló és vállalható szerepet tölt be. Egyéniségeket nevelünk, de az egyén csak a többiekkel való relációjában lehet teljes. A „mi-tudatban” benne van az „én-tudat” is, az „én-tudat” pedig, adott esetben, „mi-tudattá” alakulhat.

Nevelésünk szerint a szokásrend kialakítása, és az ahhoz való alkalmazkodás az óvodai erkölcsi nevelés alapja. Az egyes szokások, együttélési normák „betartatása”, a szabályok felnőtt általi megítélése azonos kell, hogy legyen. A „kettős mérce” eleve ellentmond az erkölcsi normáknak. Ezért pl. mindenképpen fel kell venni a szemetet a földről, mindenképpen segíteni kell, ha valaki elesik, stb.

A differenciálás tehát abban nyilvánul meg, hogy kitől, milyen szinten várjuk el ezeket a magatartásformákat. Az igazán hatékony dicséret a meglepés, az öröm és sosem a tárgyi jutalom, mint ahogy a szokások elmaradásánál vagy be nem tartásánál sem jó, ha büntetést kapnak a gyerekek. A gyerekcsoport tagjai amúgy is kifejezik az egyes cselekedetekhez való viszonyukat, ami szintén a pozitív vagy negatív megerősítés egy szocializált formája, és ez az állapot már maga a közösségi érzés állapota.

Ebben az életkorban elegendő, ha az erkölcsi normák az egymásra figyelésben, az együttműködésben, segítségadásban nyilvánulnak meg, illetve néhány együttélési szabály betartásában. (köszönés, játékeszközök helyrerakása stb.) A normák kialakulása és alkalmazása a mindennapok része, áthatja magát a gyermeki életet.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

A gyermek életkorához és fejlettségéhez mérten rendelkezik a beilleszkedési, alkalmazkodási és önismereti képességekkel:

- a gyerekek képesek alkalmazkodni új helyzetekhez,
- alakulóban van kapcsolatteremtő képességük - gyermekekkel, felnőttekkel együttműködnek,

- elfogadják az irányítást,
- alakulóban van szabálytudatuk,
- pozitívan állnak a külső, belső környezethez,
- képesek a konfliktusok önálló kezelésére,
- társaikkal megértőek, empátikusak,
- betartják az alapvető viselkedési szabályokat.

IV.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés kiemelt jelentőségű óvodai nevelőtevékenységünkben.

A beszéd a gyermek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszköze. A folyamatos, minden tevékenységet kísérő beszéd segíti a gyermek biztonságérzetének erősödését, így bővül tájékozottsága, gazdagodnak ismeretei, kapcsolatai, fejlődik beszédkészsége, szókincse, anyanyelvi kultúrája.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységforma keretében megvalósítandó feladatunk, kihasználva a komplexitásban rejlő lehetőségeket.

Feladataink:

- Az óvodai nevelő tevékenység egészében az anyanyelv fejlesztése, a beszélő környezet, a kommunikáció különböző formáinak alakítása. Különösen az anyanyelv megbecsülésére, ismeretére, szeretetére nevelés közben, a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése, a gyermek meghallgatása, a gyermeki kérdések kielégítése.
- A kommunikáció különböző formáinak differenciált fejlesztése.
- Minta nyújtása óvodapedagógusok példamutató, tiszta beszéde, hiteles kommunikációja révén.
- Beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése, folyamatos, összefüggő, tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség kialakítása.
- Az életkori sajátosságok figyelembevételével a gyermek kíváncsiságára, tapasztalataira, élményeire építve, változatos tevékenységek biztosításával további tapasztalatszerzés biztosítása az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- A gyermek meglévő tapasztalatainak, élményeinek, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, alkotó képességének fejlesztése.
- Lehetőség biztosítása minden nap a mesehallgatásra, amely során előnyben részesítjük a fejből mesélést.
- Együttműködés a szülőkkel, fejlesztőpedagógussal, logopédussal, munkatársakkal.
- A gyermek személyiségfejlődésének segítése személyre szabott, pozitív értékeléssel.
- Az egyéni képességeknek megfelelő, differenciált foglalkozás a nyelvileg hátrányos helyzetű, a fejlesztendő és kiemelkedően fejlett gyermekekkel.
- Értelmi képességeinek fejlesztése különösen a képzelet, a kreativitás, és az alkotó képesség fejlődésének elősegítése, ösztönző környezet biztosításával.

Az értelmi nevelés egyrészt az érzékszervek, észlelési képességek segítségével, másrészt a tapasztalat, a gondolkodás útján bővíti a gyermek ismereteit, fejleszti a kreativitását, alakítja a megismerő kognitív képességeit. Mindezek eredményeként jellemzővé válik:

- az egyre pontosabb, valóság-hű észlelés
- a figyelem-összpontosításra való képesség

- a valósághoz közelítő képzeleti működés
- a reproductív emlékezet
- a problémamegoldó és kreatív gondolkodás
- az alakuló fogalmi gondolkodás

Feladataink:

- A szociokulturális háttér figyelembe vételére épülő differenciált készség, képességfejlesztés megvalósítása
- Sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálása
- Megfelelő mennyiségű és minőségű segítség nyújtása a gyermek önálló döntésén alapuló tevékenységrendszerében
- A tanulási folyamat segítése személyre szabott, pozitív értékeléssel

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- differenciálódik a gyermekek érzékelése és észlelése,
- képesek megtanult vers, mese, ének, tánc, mozgás felidézésre,
- kialakulóban a feladattudatuk,
- elemi fogalmi gondolkodásuk fejlődik,
- alapvető ismeretekkel rendelkeznek önmagukról, a környező világról,
- nyitottá, érdeklődővé válnak a világra
- megértik a környezetük alapvető eseményeit, változásait,
- védik és ápolják a természetet, környezetüket.

V. IKT eszközök használatának lehetőségei az óvodában

Az intézményünkbe járó óvodás gyermekek nagy része ismeri az infokommunikációs eszközöket és használja is a mindennapi élete során. A gyors technikai fejlődés következtében az ismeretek elsajátításának módja is változik, a gyermekek képesek egyszerre több mindennel párhuzamosan is foglalkozni, és hozzászoktak a gyors információáramláshoz.

Ezért fontosnak tartjuk óvodánkban az IKT eszközök megfelelő és céltudatos használatát, mely magában foglalja a projektort, számítógépet, laptopot, nyomtatót, mini hifi tomyot, digitális fényképezőgépet és a diavetítőt.

Az óvodánkban dolgozó pedagógusok az IKT eszközök használatához felhasználói szintű ismeretekkel rendelkeznek.

Célunk:

- Olyan játékos tevékenységek biztosítása, amelyben a gyermekek ismerkedhetnek az informatikai eszközök adta lehetőségekkel, ahol új pedagógiai környezetet teremtve életkoruknak megfelelő információkat gyűjthetnek a tágabb – szűkebb környezetükről, néphagyományokról, népszokásokról.
- Pedagógiai eszköztárunk bővítése, a tudatos felhasználás elvét szem előtt tartva.

Feladataink:

- az infokommunikációs eszközök használata a nevelőmunkánk során
- a kiemelt figyelmet igénylő és a tehetség ígéretes gyermek fejlesztésében az IKT eszközök nyújtotta lehetőségek kihasználása

- játékszereink, eszköztárunk bővítése (nyomatott puzzle, memória kártya, társasjáték, labirintus, táplálék piramis)
- a nevelési területekhez szervesen illeszkedő, a gyermek fejlettségének és életkori sajátosságainak megfelelő interaktív, fejlesztő játékok készítése
- az érzékelés, észlelés által sokrétű ismeretszerzés biztosítása
- információk feldolgozása változatos tevékenységek során
- a térben, síkban való tájékozódás fejlesztése
- az IKT eszközök használatának megismertetése az érdeklődő gyermekkel
- differenciálás, részképesség zavarok megelőzése
- a szülők informatikai szemléletének formálása
- vizuális memória fejlesztése
- figyelem fejlesztése
- egyéni auditív fejlesztés

VI. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

Legfőbb nevelési cél, a sokoldalú személyiségfejlesztés csak komplex, változatos gyermeki tevékenységek során valósul meg. A **szabad játék - munka – tanulás**, valamint az **egyes tevékenységi formák** megtöltik az óvodás gyermek egésznapos aktív tevékenységeit. 3-6-7 éves korban ezek a tevékenységek még szorosan összefonódnak, egymást erősítik.

VI.1. Játék

Célunk a játék során a gyermeki személyiség fejlesztése. A mozgás, a gondolkodás, a beszéd, a társas kapcsolatok fejlődésének elősegítése. A játékélményeken keresztül az őt körülvevő világ, annak tárgyaival, tulajdonságaival, a valóság jelenségeivel, eseményeivel, hatásaival való megismertetése. A játék több mint tevékenységforma. A gyermek létformája, életkori, elemi pszichikus szükséglete. A szimbólumok nyelvén kifejezett gyermeki kommunikáció, összetett viselkedési mód, a tagolatlan külső és belső világ feldolgozásának lehetősége. A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék örömforrás, kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenység, amely semmilyen más tevékenységgel nem helyettesíthető. A játék folyamatában a pedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodapedagógus feladata a játék kibontakoztatása. Ezt a játék feltételeinek biztosításával és szükség, ill. igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával éri el. Ezért játékbeli szerepe kritériumainak meghatározásakor megkülönböztetjük a gyermeki játék két formáját: a szabad és az óvodapedagógus által kezdeményezett, vagy támogatott játékot.

Módszertani alapelvek:

- Tudatosan megengedő, elfogadó, biztonságot és bizalmat adó, segítő, támogató jelenlét – pedagógiai optimizmus
- A szabad játék és játszótárs választás biztosítása, a kreativitás ösztönzése, támogatása
- A megfelelő játékidő biztosítása
- A játékelképzelések megbeszélésének inspirálása
- A gyermek, játékkal kapcsolatos jelzéseinek szinkronizálása, majd a gyermek, játékhoz szükséges döntéseinek előkészítése

- A gyermek aktuális fejlettségi szintjének nyomon követése, egyénre és csoportra szabott fejlesztési feladatok tervezése és megvalósítása elsősorban indirekt módszerekkel (pl. társas kapcsolatok formálása, együttműködés fejlesztése, interakciók tartalmának fejlesztése, kezdeményezőképeséggel, önértékeléssel, önérvényesítéssel kapcsolatos feladatok)
- Pozitív visszajelzések a játék során (elsősorban metakommunikációval jelzett) az ötletek befogadására, közös játékeszköz készítésére, játékokkal való bánásmódra és rendrakásra vonatkozólag
- A közösségi élet, a játék szabályainak, normáinak gyermekkel és szülőkkel közös formálása, különös tekintettel a konfliktushelyzetek megoldási lehetőségeire

Játékfajták:

Gyakorlójáték (konstrukciós játék): során ismerkedik a gyermek a felhasznált anyagok, eszközök tulajdonságaival, a tárgyak egymáshoz való viszonyával, a játékeszközök rakosgatásából álló, sokszori ismétléssel összekötött cselekvés. (pl.: autók tologatása, kockarakosgatás, babaöltöztetés, homokszórás, kavarási, gyúrás, vízöntögetés, papírtépés, mázolás, kavicszórás)

Szimbólikus- szerepjáték: gazdag lehetőséget nyújtó játékfajta, amely során tagolatlan élményeiket teremtik újjá saját elgondolásuk alapján. Az érzelmileg közelálló felnőtteket, társakat utánozzák, azonosulnak cselekvéseikkel, szavaikkal, gesztusaikkal. A kicsik egymás mellett vagy kisebb csoportokban játszanak, a nagyok már a közös játékot szervezik, a szerepeket vállalják, az eszközöket maguk választják, készítik. Vegyes csoportokban a kicsik tanulnak a nagyoktól, figyelik, majd részt vesznek a közös játékban, kialakul a kölcsönös alkalmazkodás. A játék igényéből kiindulva próbálkoznak önállóan is kiegészítő eszközök, kellékek létrehozásával. A szimbólikus játék a szerepjátékot megelőző játékforma. (pl.: papás-mamás, babavendégség, fodrászos, orvosos, piacos, boltos, utazásos játékok)

Barkácsolás: a gyerekek maguk készítik el a játékukhoz szükséges eszközöket, díszeket, kiegészítőket. (pl.: különböző alapanyagokból készített játékok, bábok készítése, elromlott játékok megjavítása, festése)

Dramatizálás: az átélt irodalmi élményt a gyermek szabad, kötetlen formában eljátsza.

Bábozás: a gyermek környezethez való viszonyát, az átélt cselekvés vagy történet általuk felfogott tartalmát tükrözi, a hallott meseélmény újraélésének lehetőségét biztosítja. (pl.: óvodapedagógusi-gyermeki bábjáték, bábbal történő önálló játék)

Építő-konstruáló játék: különböző anyagokból, alkatrészekből spontán vagy meghatározott céllal alkot a gyermek. (pl.: homokformák, építő-, fa-, műanyagkocka, LEGO, kirakós kockák, puzzle)

Szabályjáték: során megtanulja a gyermek, hogy a szabályokat pontosan be kell tartani, ennek megfelelően kell viselkedni.

A játékok egyes fajtái fejlesztik a gyermek mozgását, valamint értelmi képességeiket. (pl.: mozgásos szabályjátékok, dalos és mondókás népi játékok, fogócskák, bújócskák, körjátékok, szembekötődik, labdajátékok, mozgásos versenyjátékok), értelmi képességet fejlesztő játékok (társasjátékok, képes kirakók, dominó, sakk, kártyajátékok, nyelvi játékok).

Az óvodapedagógus feladatai

- Biztosítsa a szabad játék elsődlegességét
- Tartsa tiszteletben a gyermek elmélyült, szabad játékát
- Ügyeljen a különböző mozgásos játékoknál a megfelelő, elegendő helyre
- Ösztönözze szóval, eszközzel aktív játékra a gyermeket
- Mutasson be 1-1 mozdulatot, szükség esetén
- Törekedjen a gyermeket átsegíteni a gyakorlójáték szintjéről a szerep, és szabályjáték szintjére
- Ösztönözze ötletekkel, megfelelő helyzetek létrehozásával a sokszínű játékot
- Tartsa tiszteletben a gyermeki játékok önállóságát
- Szükség esetén kapcsolódjon be, játsszon együtt a gyermekekkel, tudatos jelenlétével biztosítsa az indirekt irányítás lehetőségét
- Tekintse a szerepjátékot a nevelési célok elérésének legfontosabb eszközeként
- Törekedjen a gyermek belső szándékainak, indítékainak megértésére
- Mutasson személyes példát az óvodapedagógus a barkácsolásban
- Tartsa szem előtt a játékosság elvét
- Ösztönözze a kreativitást
- Gondoskodjék különféle eszközökről, anyagokról, kellékekről
- Törekedjen a gyermekek igényeinek megfelelő újításokra
- Engedje, hogy a kellékeket más szituációban is használják
- Tanítsa meg a bábok mozgását
- Oldott légkör teremtésével adjon lehetőséget az utánzásra
- Keresse meg minden gyermeknek a megfelelő konstrukciós játékot
- A gyermek élje át az „én készítettem” alkotás örömét
- Tartsa szem előtt a lehetőségeket, előzményeket, adottságokat
- Segítse a gyermeket a játék kiválasztásában
- Törekedjen a szabályjáték megszerettetésére
- Biztosítson minél több lehetőséget a szabadlevegőn való játékra
- Az eltérő életkoronként megjelenő, a különböző kultúrákban előforduló játékfajták és azok tartalmának, eszközeinek változtatására, minőségének gazdagítására törekedjen •
- A gyermekek egyéni fejlettségének figyelembevételével differenciáljon

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- a gyermekek szeretnek és képesek minden játékfajtát játszani,
- elmélyülten és örömmel vegyenek részt a játékokban,
- a szabályjátékokban a kötött játékszabályokat betartják,
- megteremtik a játékteret, néhány alapvető eszközt készítenek kiegészítésként,
- játékaikban használják a megszerzett tudáselemeket, képzeletüket
- szerepjátékaik fantáziadús, és vállalt szerepeik kreatívak legyenek, valamint szocializációs tartalmi elemeket tartalmazzanak.

VI.2. Verselés, mesélés

Célunk, a gyermekek érzelmi, anyanyelvi, értelmi, és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiség jegyek megalapozása a varázslattal, a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímek csengésével.

Az anyanyelv ősi forrása a mese, a vers. Régi értékeket, hagyományokat közvetít a gyermekeknek a maga sajátos szóhasználatával, stílusával a népi- klasszikus- és kortárs frói eszközök gazdagságával.

„A mese a felnőtt szívből jövő ajándéka”

Mindig mesélünk, amikor igény, kedv, idő és hely van számára. Része az egész óvodai életet átfogó anyanyelvi nevelésnek. A gyermeket erős belső aktivitásra vagy valóságos játékos cselekedetekre serkenti. A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világgépének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világgépe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mese társas élmény. Illik az óvodás gyermek szemléletmódjához, világgépéhez. Híd a gyermek vágyai és a valóság között. Megjeleníti szorongásait, és feloldást kínál neki.

Olyan beszéd, ami örömet vált ki.

A mese az egész napos óvodai zajban a csend szigete. Pihentet szórakoztat, táplálja a képzeletet, segít az élmények feldolgozásában és teljes világgépet ad. Hallgatni jó. A vers ősi formájában kitáncolt, énekelt, lantpengetéssel kísért szöveg volt. Gyerekek számára játék, amelyhez ritmikus mondóka tartozik, összekapcsolódik a mozgásos játékokkal. Oldja a szorongást, emberi kapcsolatokra tanít, bővíti a gyermek szókincsét.

Céljai:

- Ézelmi biztonság megteremtése
- Mesetudat kialakítása
- Irodalmi élmény biztosítása
- Anyanyelvi nevelés
- Könyvek megszerettetése
- Rendszeres olvasóvá válás megalapozása

Módszertani alapelvek

- A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása
- A gyermek nyelvi képességeinek fejlesztése (helyes légzés, tiszta kiejtés, artikuláció, beszédtempó, hangsúly, szókincs, helyes nyelvtani struktúra, verbális és nem verbális jelzések megjelenítése)
- Olyan helyzetek teremtése, hogy a mindennapos mesélés, verselés a gyermek igényévé váljon
- A gyermek a mesék által ismerje meg a külvilág, a belső világ ézelmi viszonyait és a megfelelő viselkedésformákat
- A mindennapos mesélés segíti a gyermek belső képalkotását, élményeinek feldolgozását, mentális higiéniáját

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodapedagógus törekedjen az irodalmi művek kiválasztásánál a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosságra, a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek alkalmazására.
- Az irodalmi anyagot évszakoknak, jeles napoknak megfelelően állítsa össze.
- Biztosítsa az esztétikus eszköztárat (könyvek, bábok, meseillusztrációk).

- Részesítse előnyben a fejből mesélést.
- A kiválasztott mesék, versek illeszkedjenek a heti témákhoz, projektekhez, erősítsék meg a környezet és a természet megszerettetését, a néphagyomány-ápolást, és az emberi értékek tisztelétét.
- Verselés, mesélés közben ügyeljen a gondos, tiszta kiejtésre, a megfelelő hangsúlyozásra, és mintaszerű kifejezőmódra.
- Biztosítson megfelelő feltételeket (hely, idő, tárgyi, pszichés) a mindennapos meséléshez.
- Motiválja a gyermekeket saját vers- és mesemondásra, alkotásra, segítse önkifejező törekvéseiket.
- Dajkai mondókákkal, altatókkal, kiszámolókkal segítse az óvodapedagógus és gyermek közötti bensőséges kapcsolat alakulását.
- Fejből tudjon sok verset, mesét, mondókát, hogy a megfelelő helyzetben alkalmazhassa.
- Elalvás, pihenés előtt mindig meséljen- több mese is lehetséges.
- Teremtse meg a bábozás, dramatizálás feltételit.
- Használja a mesélést, verselést a tehetséggondozás egyik eszközeként.
- Beszélgessen a szülőkkel az otthoni mesélés, verselés fontosságáról, ajánljon könyveket számukra.

Tevékenységek:

- mondókázás, (rigmusok, kiolvasók, állathívogatók, altatók, közmondások)
- verselés,
- mesélés,
- bábozás,
- dramatizálás,
- dramatikus játékok

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek az óvodapedagógus partnerei az irodalmi kezdeményezésekben.
- Kifejezik, átélik, eljátsszák saját érzéseiket, érzelmeiket.
- Igénylik a rendszeres irodalmi élményeket, megteremtik ezek kedvező feltételeit.
- Igényt tartanak az irodalmi élmény befogadáshoz szükséges rítusokra.
- Az ismert és kedvelt hősöket, motívumokat játéukban, ábrázoló tevékenységükben, bábozásukban, dramatizálásukban megjelenítik.
- Képesek koruknak megfelelő színházi előadás cselekményének követésére.
- Kialakulóban van az önálló könyvhasználat igénye és az ehhez szükséges eligazodási képesség.
- Tudják, hogy a könyv érték.
- Várják és igénylik a mesehallgatást.
- Szívesen ismételtetik a verseket, mondókákat.
- A maguk szórakoztatására is mesélnek, báboznak, illetve eljátsszák a mesét.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni, és azt kifejezni mozgással, mimikával, artikulációval.
- Tudnak mondókákat, verseket, meséket feleleveníteni, eljátszani.
- Előtérbe kerül az olvasás iránti érdeklődésük.

VI.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az örömet adó dajkai mondókák, népi gyermekdalok, énekes játékok, népdalok, gyermektáncok, a kortárs művészeti alkotások által alakul a gyermek zene iránti érdeklődése, formálódik zenei ízlése, esztétikai fogékonysága. Fontos, hogy a gyermek változatos dalos játékokat játsszon, maga is találjon ki hozzá szabályokat.

Az ének, a zene minden tevékenységünkben jelen van, a gyermek ezek által is megtanulhatja önmagának és érzelmeinek kifejezését. Ezért lényeges, hogy bátran és örömmel énekeljen, játsszon, és tevékenységeit hassa át az éneklés és a zene szeretete, folyamatosan formálódjon zenei ízlése.

Céljai:

- A zenei érdeklődés felkeltése
- A gyermekek zenei ízlésének, esztétikai fogékonyságának kialakítása
- A gyermekek zenei képességeinek (ritmus-és hallásfejlesztés) kialakítása, fejlesztése
- A népi hagyományok, gyermektáncok megismerésével, ápolásával a nemzeti identitástudat alakítása

Módszertani alapelvek

- A felhasznált zenei anyagok igényes válogatása (énekes népi játékok, kortárs zenei alkotások)
- A zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése, a tudatos, tervszerű és folyamatos fejlesztő hatások megszervezése
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése dajkai mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei készségfejlesztő játékokkal
- A zenélés nyújtson örömet a gyermekek számára
- Az éneklés, zenélés váljon mindennapos tevékenységgé
- A szülőföldhöz való kötődés, és a hagyományok megismerésének, továbbélésének biztosítása népdalok éneklésével, népi játékok és gyermektánc gyakorlásával
- A magyar népdalkincs megmutatása és a komolyzene megszerettetése zenehallgatással

Az óvodapedagógus feladatai:

- Törekedjen a gyermek zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének, játékos zenei alkotókedvének, mozgáskultúrájának fejlesztésére, zenei ízlésének formálására
- Teremtse meg a feltételeket a mindennapos énekléshez, zenéléshez
- Ügyeljen arra, hogy a gyermek örömmel, érzelmi gazdagsággal, felszabadultan énekeljen, táncoljon
- Ismertessen meg a gyermekekkel minél több hangszert
- A zenehallgatási anyag kiválasztásánál vegye figyelembe az életkori sajátosságokat, a csoport érdeklődési körét, a hét témáját
- Mindig törekedjen a tiszta, szép éneklésre, mintaszerű előadásmódra
- Egy nevelési évben 6-8 dalos játékot és 6-8 mondókát tanítson, visszatérően ismételve, hogy a bevést elősegítse
- Éneklés közben teremtsen lehetőséget a beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztésére, a hangzók helyes formálásának gyakorlására, beszédtechnika fejlesztésére, fogalomalkotásra, szókincsbővítésre, beszédhibák javítására
- Az egyéni képességek felismerése, és támogatása, tehetséggondozás

Tevékenységek:

- mondókázás,
- játékdalok, műdalok éneklése
- énekes játékok játszása (körjáték, szerepcserélő, sorgyarapító, párválasztó játék, felelgetős játék)
- dallamfelismerés, dallambújtatás, dallamkitalálás, ritmizálás
- egyszerű népi játékok, táncos mozgások
- egyenletes lüktetés és ritmusmotívumok gyakorlása
- zenehallgatás
- népdalok, néphagyományok őrzése
- dallam és mozgás improvizáció

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek képesek bonyolultabb mozgások végzésére is /pl. forgások, szökellések/.
- A gyermekek képesek többféle tevékenység egyidejű végzésére is.
- Alakuljon ki a táncokban a magasabb fokú figyelem, az érzékek összerendezettsége, a társsá válás folyamata, a kellő erő, türelem, önálló készítés.
- Pentaton és hexachord hangterjedelmű dallamokat várhatunk el. Pontosan hangoztatják a dalok ritmusát belső hallás alapján éneklés nélkül is.
- A már jól ismert dalokat azonosítják ritmusukról.
- A ritmusmotívumokra rögtönzött szöveget találnak ki.
- Érzékelik és hangoztatják a gyors és lassú, valamint halk és hangos ellentétpárokat.
- Tudnak dalokat szöveg nélkül dúdolni.
- Képesek dallamperiódusokat magukban énekelni, felismerik és mutatják a magasabb és mélyebb hangokat.
- Néhány dalt biztonsággal énekelnek egyénileg is.
- Felelgetős dalokat pontos válaszadással énekelnek.
- A dalokat ritmushangszerekkel egyenletes lüktetéssel, egyszerű ritmusmotívumokkal tudják kíséreni.
- Jellegzetes zörejhangokat felismernek.
- Megtanulnak dalokat, játékokat óvodapedagógus segítségével előadni.
- A tanult felhasználásával tudnak esztétikusan, arányosan térformákat alakítani, a játékos mozgásokat ritmikusan, a táncos mozgásokat egyöntetűen, egymáshoz alkalmazkodva előadni.

VI.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Célunk, formálni a gyermekek képzelet, élmény és fantázia világának, képi szabad önkifejezését. A gyermeki személyiség fejlesztésének fontos eszköze a rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái. Ezen tevékenységek során megismertetjük a gyermeket a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására, a gyermek tér, forma, szín képzetének, esztétikai érzékenységének, szép iránti nyitottságának, igényességének alakítására épül. Ezáltal fejlődik vizuális észlelésük, emlékezetük, képzeletük, vizuális gondolkodásuk. Az ábrázolás a vizuális nyelv egyik formája. Óvodásaink számára a szabad rajzolás az egyik legjelentősebb önkifejezési mód.

Céljai:

- A gyermeki fantázia életkori sajátosságainak megfelelő kibontakoztatása
- Az esztétikai élmények befogadására és a környezet esztétikai alakítására való igény kialakítása
- Az örömmel végzett ábrázoló tevékenység megalapozása
- Az alkotásra, önkifejezésre való igény kialakítása
- A természet szépségéből fakadóan a gyermek tér -, forma -, szín képzetének gazdagítása, képi gondolkodásának fejlesztése
- A vizuális észlelés, emlékezet, képzelet, gondolkodás pontosabbá tétele
- Finommotoros képességek fejlesztése, az írástanulás megalapozása

Módszertani alapelvek:

- Az egyes technikákhoz kapcsolódó munkafogások, megoldások, az eszközök bemutatása, használatuk megnevezése, a gyakorlásra való ösztönzés
- Az eszközök célszerű, biztonságos, takarékos, kreatív használatára szoktatás
- Az alkotó-alakító tevékenység zavartalan, sokrétű feltételeinek megteremtése
- A tevékenység tartalma illeszkedik az aktuális heti témához, ill. projekthez
- A gyermekek esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása (egész nap tudatosan irányított mikro csoportos, kötetlen formájú tevékenység szervezése)

Az óvodapedagógus feladatai:

- Tegye lehetővé a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását a gyermek számára
- Biztosítsa a gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeit, az ábrázoló tevékenységhez megfelelő teret és lehetőséget
- Teremtsen olyan légkört, amelyben a gyermek egyéni élményeit, a közös megfigyeléseket, elképzeléseit, saját elgondolásai szerint újra alkothatja. Ahol megjelenik az őt körülvevő természeti és társadalmi környezet megismerésén belül a szülőföldhöz való kötődés
- Ismertesse meg a gyermeket az eszközök helyes használatával, különböző anyagokkal, technikai alapelemekkel és eljárásokkal
- Juttassa a gyermeket a képi-plasztikai kifejezőképesség birtokába
- Kapjon megerősítést az eredeti ötlet, sok bátorítással, útmutatással, dicsérettel
- Egyéni foglalkozással segítse a differenciált fejlesztést igénylő gyermekek tevékenységét
- Nyújtson mintát a természet színeire, formáira való rácsodálkozással, a művészi rajzok, festmények, szobrok, épületek, népi alkotások nézegetésével, ezzel segítve a szépség iránti vonzódás kialakítását
- Ismerje a gyermekek különböző fejlettségi szintjét (készségeik, képességeik, eszközös anyaghasználatok módjai, élményanyagaik), ennek megfelelően válasszon technikát, anyagot, eszközt a tevékenységekhez
- Gyűjtse össze, és időnként elemezze a gyerek munkáját, fejlődésének nyomonkövetése és segítése céljából, valamint a kiemelt figyelmet igénylő gyermek felismerése, támogatása érdekében
- Segítse a gyermek önértékelésének kialakulását, kérjen visszajelzést a gyermektől saját és társai munkájáról

- Törekedjen a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására, és a tehetségek bátorítására

Tevékenységek:

- képalakítás (firkálgatás, rajzolás udvaron, aszfalton, táblán, papíron, emberalakok, környezet rajzolása; festés, díszítés, anyagkompozíciók alkotása tárgyak lenyomataival, beszurkálással, karcolással, díszítéssel; spárga- és fonaldarabkák textilalagra, papíralagra applikálása, színes papírlapra tépéssel papírfoltok felragasztása)
- mintázás, képalakítás
- plasztikai munkák (gyurmázás, formázás, homokozás, formázás dobozból, terméskből, textilből, fonalból, papírtépés, nyírás, hajtogatás, ragasztás, mintázás, varrás, applikálás, közözés, fonás, szövés)
- építés (különböző formák rakosgatása, sorakoztatása, térbeli alakzatok építése hóból, homokból, építőkockából, berendezési tárgyakkól, dobozokból)
- műalkotások nézegetése
- A tevékenységek tartalmának, minőségének differenciálása az egyéni képességek figyelembevételével
- kézimunka: szövés, varrás, fonal és textil képek készítése • barkácsolás a természet kincseiből, alkalmi játékok készítése

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek alkotásaira jellemző az ötletgazdagság és a kreativitás.
- Ábrázolásmódjuk részletes és valóságghű.
- Rajzaikon megjelenik a térbeli, többszintű, többszemponú ábrázolás.
- Képesek egyszerű mozgásábrázolásra.
- Változatos technikákat képesek kombinálni.
- Az eszközöket készségszinten használják.
- Alkotásaikkal kifejezik érzéseiket, gondolataikat.
- Képesek közös tervek alapján elképzeléseik kollektív megvalósítására.
- Megfogalmazzák és megjelenítik az esztétikai kategóriákat.
- Alapfokon kialakul esztétikai értékelő,- és alakító képességük.
- Alkotásaikban megjelenik a pontos arányos, részletes emberábrázolás.
- Munkáikon megjelennek az íráselemek.

VI.5. Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás biztosítja a természetes mozgáskedv felkeltését, fenntartását, a mozgásigény kielégítését, amely során megalapozódik a mozgás szeretetére épülő egészséges- életvitel és életmód, emellett jelentkezik a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

Hatása az értelmi képességek fejlődésére:

- A mozgásos játékok, gyakorlatok téri felidézésével fejlődik a gyermek vizuális memóriája.
- A testrészek, téri irányok, formák bemozgásával, megismerésével, megnevezésével bővülnek a térről való ismeretei, fejlődik térészlelése, gyarapszik szókinccse.

- A konkrét, mozgásos tapasztalatok beépülése segítik az elvont gondolkodás, a keresztcsatornák fejlődését.

Hatása szociális képességeik fejlődésére:

- A saját testéről szerzett tapasztalat és a mozgásos képességeinek megismerése, a mozgás feletti kontroll kialakulása segíti az „én tudat” fejlődését, a „szociális én” erősödését, világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulását.
- A közös, örömmel végzett mozgás közben társas kapcsolatai kiszélesednek. A társakkal végzett együttmozgás segíti a gyermek én-határainak megismerését, a másik észlelését, fejlődik önfegyelme, önuralma, együttműködő, kooperáló képessége és toleranciája.
- A mozgásos versengések során átéli a sikert és a kudarcot egyaránt. Így megtanulja ezeknek a kezelését, elviselését.

A mozgás a kisgyermek életkori szükséglete. Növekedésüknek, szervezetük egészséges fejlődésének feltétele. A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás) és a testi képességeiket, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés. Miközben mozog a gyermek, tapasztalatokat gyűjt, fejlődik csont és izomrendszere, alakulnak mozgás koordinációi, testi képességei, pontosabbak, finomabbak lesznek mozdulatai, észlelési funkciói. Alapvetőnek tartjuk a mozgásfejlődés folyamatos nyomon követését, megsegítését. A tanulási zavarok kialakulásának megelőzésében kulcsfontosságú a széleskörű mozgásfejlesztés.

Céljai:

- Pszichomotoros készségek és képességek fejlesztése
- Kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésének alapozása, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését
- Az egészséges életmód igényeinek és a mozgás szeretetének megalapozása, középpontba állítva az agyi funkciók serkentését
- Harmonikus, összerendezett mozgás fejlesztése
- Testi képességek fejlesztése és tartásjavító mozgások szervezése

Módszertani alapelvek:

- A gyermek természetes mozgáskedvének kielégítése, megőrzése, a mozgás megszerettetése
- A különböző mozgások elsajátításának folyamata a gyermek mozgástapasztalataira, játékos kedvére épüljön
- Az óvodáskorban tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása
- A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermek mozgásszükségletének kielégítése érdekében
- A mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése
- A fejlődés biztosításához a megfelelő időben, a megfelelő gyakorlási formák végeztetése

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítsa a mindennapos mozgás feltételeit
- Módszertani tudására építsen, a mozgásos játékok célszerű kiválasztása, összeállítása során

- Teremtsen, biztonságos környezetet a mozgásélmény feltételeinek, a csoportszobában, tornaszobában és az udvaron egyaránt
- Érthető közléseket alkalmazzon, hogy a gyermek el tudja végezni az egyes mozgásformákat, cselekvéssorokat
- Mutasson példát a gyakorlatok helyes elvégzésére
- Törekedjen a kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására
- Biztosítson minél több lehetőséget a szabad levegőn való tartózkodásra, ahol a gyermek sokat és szabadon mozoghat (járkálás, futkározás, ugrándozás, bújás, kúszás, egyensúlyozás, mászás, dobás, rúgás)
- Ösztönözze a gyermeket arra, hogy a fejlettségi szintjének és egyéni szükségleteinek megfelelő gyakorlatokat végezzen
- Változatos tevékenységekkel és eszközökkel segítse a mozgásos tapasztalatok, élmények szerzésének lehetőségét
- Alkalmazza a magyar népi gyermekjátékokat a nagymozgás, a mozgásügyesség, a ritmikus, zenés mozgások, a mozgáskultúra fejlesztéshez
- Törekedjen arra, hogy a foglalkozásokon a gyermek jó hangulatban, jó közérzettel vegyen részt, ne hajtja túl a versengést
- Biztosítsa a gyermek megfelelő terhelését az aktivitási szintek változtatásával
- Adjon lehetőséget a gyermeknek szabadidőben is ismételtetni a szervezett foglalkozásokon megismert mozgáselemeket
- Biztosítson alkalmakat speciális gyakorlatok beiktatásával a testalkati deformitások megelőzésére (lábboltozat-megerősítő, lúdtalp-korrekción, tartásjavító feladatok)
- A komplex testmozgásokat építse be az egyéb tevékenységekbe a szabálykövető társas viselkedés, együttműködés fejlődése érdekében
- Biztassa a szülőket, hogy minél több mozgáslehetőséget biztosítsanak gyermekük számára, hívja fel figyelmüket az együttmozgás örömeire, lehetőségeire
- A mozgásfejlődésben elmaradt gyermek fejlesztéséhez kérje az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültségű szakemberek segítségét

A mozgásos játékok szervezett alkalmai a szabadban és a csoportszobában:

- Mindennapos mozgás
- Játékos mozgás tevékenység - heti egy alkalommal

Tevékenységek:

- nagy mozgások fejlesztése (járás, futás, ugrás, kúszás, mászás, csúszás, egyensúlygyakorlatok, szem-kéz, szem-láb koordináció)
- finommotorika fejlesztése (gyurmázás, építés, papírtépkedés, hajtogatás, puzzlejátékok összerakása, vágás, rajzolás, kéziszergyakorlatok)
- beszédszervek ügyesítése
- szabályjátékok, sorjátékok
- énekes játékok a szabadban

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek folyamatos mozgása egyenletes, gyors, összerendezettebb, növekszik a teljesítőképességük.
- Cselekvőképességük gyors, képesek erejükkel takarékoskodni, mozgásban kitartóak.
- Fejlődik tér,- és tájékozódó képességük.

- Eléri azt a motoros fejlettségi állapotot, amellyel alkalmassá válnak az iskolába lépéshez
- Kialakulnak a mozgásképzetek, a mozgásaikat képesek a feladathoz igazítani.
- A sok gyakorlás révén és a testalkat arányosságának növekedésével mozdulataik finomodnak, kevesebb felesleges mozgást végeznek.
- Egyéni-, csoportos-, sor és váltóversenyt valamint csapatjátékot a szabályok pontos betartásával játszanak.
- Ugrásukat talajra érkezéskor fékezni tudják.
- Egyszerű labdatechnikai elemeket végeznek.
- A testrészeken megtanult irányokat kivetítik a tér tárgyaira.
- Képesek a hirtelen irányváltoztatásra.
- Kialakul a kezük fogóizmáinak megfelelő erőssége.
- A kar és a láb apró izommunkáját összehangolják a látottakkal /szem-kéz, szem-láb koordináció/.
- Stabil a testséma és a laterális.
- Különböző testhelyzetekben megtalálják egy-egy testrészüket, megérintik, mozgást végeznek vele.
- A mozgás gyakorlatok szakszavait ismerik.

VI.6. A külső világ tevékeny megismerése

A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. Segítségével a gyermek az őt körülvevő szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezetről olyan tapasztalatokat szerez, amelyek az életkorának megfelelő, a biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz nélkülözhetetlenek.

Fontos, hogy a gyermek a természeti és társadalmi környezetben érzékelje a szépet, a környezetvédelem, a környezet higiéné szerepét. A környezeti nevelés fontos feladata, hogy a gyermek megismerje a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Szerezzen tapasztalatokat növényekről, állatokról, időjárásról és az öltözködés összefüggéseiről.

Tanulja meg a gyermek a közlekedés szabályait, megszerzett tapasztalatait hasznosítsa, gyakorolja séták, kirándulások alkalmával.

Fedezze fel környezete mennyiségi és formai viszonyait, szerezzen matematikai tapasztalatokat az őt körülvevő természetes környezetből (idő, mennyiség, tér, forma, szín).

Céljai:

- Természetszerető, környezetét megismerni vágyó gyermek nevelése
- Ökológiai szemléletmód megalapozása, mely lehetővé teszi, hogy a gyermek környezetében jól tájékozódó, azt védő, lakhelyéhez kötődő legyen
- Komplex cselekvés útján a természet- és a környezetvédelem fontosságának megismertetése
- A gyermek természet és környezettudatos magatartásának kialakítása
- A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek nyújtása
- Legyen képes matematikai műveletek végzésére, ennek verbális megfogalmazására
- Szűkebb és tágabb környezetében, térben, síkban és időben jól tájékozódjon

- Ismerje meg a természet kincseit, azok forma, szín, íz gazdagságát, anyagaik, tapintásuk különbözőségeit, felhasználásuk lehetőségeit
- Legyen igénye a próbálkozásra, kísérletezésre

Módszertani alapelvek:

- Tevékenységtervünket a természet nagy körforgásának rendszere, az évszakok alapozzák meg
- Nagy hangsúlyt kapnak az aktuális természeti ünnepek, jeles napok, ünnepkörök
- Olyan feltételek, eszközök megteremtése, melyek lehetővé teszik minél több tapasztalat megszerzését a természetben és a környezetben
- A gyermek a megfigyelés, a tapasztalatszerzés alapján ismerje és értse meg a valóságot a maga egészében
- A családi háttér, a társadalmi, környezeti tényezők, a gyermek szokásrendszerének figyelembevétele
- Néphagyományok, a családi tárgyi kultúra beépítése, értékeinek megismerése
- Lehetőség szerint a foglalkozások eredeti környezetben történő megszervezése, a gyermek folyamatos tevékenykedtetése
- A gyermek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára való építés
- Matematikai tapasztalatszerzés tevékenységekben való alkalmazása a mindennapokban
- A természet szeretetére, a környezet védelmére nevelés, példamutatással annak értékeinek, szépségeinek megláttatásával
- Az országunk, településünk szeretetére nevelés

Az óvodapedagógus feladatai:

- Minden nap adjon lehetőséget az ismeretek bővítésére, tapasztalatok szerzésére és élményszerű átélésére a gyermek saját természeti és társadalmi környezetéről
- Törekedjen a játéksituációk, a lehetőségek kihasználására a matematikai ismeretek elsajátításában, gyakorlásában
- Biztosítson pozitív viszonyt a problémahelyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozására
- Támazkodjon a komplex matematikai foglalkozásokon vagy kötetlen kezdeményezéseken minden esetben a gyermek ötleteire, igényeire, élményeire, előzetes ismereteire
- Tervezze, szervezze és ellenőrizze a tanulási folyamatot
- Teremtse alkalmat a természeti jelenségek változatos, folyamatos megfigyelésére
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában
- Építsen a gyermek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére és az önálló problémamegoldás iránti igényére
- Programok, rendezvények szervezésével, tanácsadással hívja fel a szülők figyelmét is a környezettudatosság fontosságára

Tevékenységek:

- megfigyelések
- kísérletek
- hajtások, csíráztatások, ültetések
- gyűjtőmunka, csoportosítás

- albumok, plakátok készítése
- növények, állatok gondozása
- madáretetés, itatás
- az óvoda udvarának rendben tartása (gereblyezés, járda söprés, hólapátolás)
- kirándulások, helyi gazdaságok, termelők, üzemek látogatása
- jeles zöld napok megtartása
- szelektív hulladékgyűjtés

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Családjuk tagjait megnevezik, ismerik a családtagok otthoni, munkahelyi tevékenységét. Meg tudják mondani lakcímüket és lakóhelyük típusát. Felsorolják testrészeiket, tudják mi a funkciójuk, hogyan kell ápolni, védeni.
- Ismerik a közlekedési eszközöket, sok jármű típusát. Tudnak helyesen közlekedni gyalog és járművön.
- Tudnak irányítottan megfigyelni, összehasonlítani, különbséget, azonosságot tenni.
- Tisztában vannak az óvodai dolgozók munkájával. Tájékozódhatnak az óvoda épületében, udvarán és az óvoda környékén.
- Ismerik az évszakokat és azok jellemzőit: hőmérséklet, csapadék, öltözködés, egészségvédelem, közlekedés, színek, jelenségek, ünnepek kapcsolatában. Ismerik a napszakokat és a hozzájuk kapcsolódó legfontosabb tevékenységeket.
- Felismerik az óvodában található növények többségét, tudják, milyen szükségleteik vannak.
- Részt vesznek a növényápolási munkákban.
- Kiránduláson, sétákon felismernek jó néhány fát és vadvirágot. Megismerik az állatokat, tudnak beszélni az életmódjukról.
- Nem pusztítanak el semmilyen élőlényt a kertben, kirándulásokon.
- Tudják mi a papírgyűjtés jelentősége, mi a fák szerepe.
- Tudják, mi a zajártalom és hogyan lehet védekezni ellene.
- Elemi szinten tudják, hogyan lehet takarékoskodni a vízzel, villannyal, energiával.
- Képesek méréssel, becsléssel megállapításokat végezni.
- Mennyiségi eltéréseket állapítanak meg (számlálással, csoportosítással, bontással, párosítással).
- Térben jól tájékozódhatnak.
- Kialakul a számfogalom, általában 10-12-es számkörben.
- Felismerik, észreveszik a geometriai alakzatokat síkban és térben.
- Sokféle rendezőelv szerint képesek sorozatokat vagy halmazokat alkotni.
- Elvégeznék matematikai műveleteket / pótlás, bontás, egyenlővé tétel, kivonás/.
- Tudják és alkalmazzák a több, kevesebb, ugyanannyi, fogalmakat.
- Képesek dobókockás társasjátékot, kockapótkert, kártyajátékokat, dominót játszani, ismerik a sakklépéseket.
- Térbeli építményeket utánoznak, tükrözéssel is. A tükrözést síkban is megoldják.
- Értik, használják és követni tudják a térirányokat és névutókat térben és síkban egyaránt.

VI.7. Munka jellegű tevékenységek

A gyermeki munka a személyiségfejlesztés fontos eszköze, ezáltal fejlődik önállóságuk és érzékenységük mások megsegítésére. A felnőttekért és csoporttársaikért végzett munka

jellegű tevékenységek elősegítik a szocializációt, az életrevaló nevelést, későbbiekben pedig a társadalomba való beilleszkedést. A munka óvodai életünk természetes velejárója, a gyermeki tapasztalatszerzés forrása, ezért segítjük a személyükkel kapcsolatos tevékenységek során az önállóságuk kialakulását.

Céljai:

- A munkához szükséges tulajdonságok alakítása (kitartás, felelősség, céltudatosság)
- Közösségi kapcsolatok alakítása, mások elismerésére nevelés
- Együttműködési készség fejlesztése
- A munkavégzéshez szükséges attitűdök, képességek és készségek fejlesztése:
Kognitív: pontosan értsék meg, mit várunk el tőlük, sajátítsák el az eszközök célszerű használatát, alakuljon az összpontosítási képességük, munkaszervezési képességük
Érzelmi-akarat: alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk
Szociális, társas: alakuljon ki felelősségérzetük, feladattudatuk.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítsa a munkavégzéshez szükséges alapvető feltételeket (idő, hely, eszköz, légkör)
- Minden gyermeknek biztosítson lehetőséget arra, hogy önkéntesen, önállóan, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet
- Pozitív értékeléssel szerettesse meg a gyermeki munkát
- Ismertesse meg az egyes munkafolyamatokat
- Folyamatosan biztosítsa, bővítse a munkatevékenységhez szükséges munkaeszközöket, melyeknek kijelölt helye legyen
- Adjon lehetőséget bármilyen őt érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez, alkalmi megbízásokhoz
- Törekedjen a gyermekek kötelességtudatának alakítására
- Használja fel a munka jellegű tevékenységeket a közösségi kapcsolatok alakítására
- Nevelje a gyermeket saját és mások munkájának elismerésére, segítse a helyes önértékelés és önbizalom alakulását
- A tudatos pedagógiai szervezés, a gyermekkel való együttműködés és a folyamatos konkrét, reális fejlesztő értékelés jellemezze munkáját

Tevékenységek:

- önkiszolgálás (testápolás, öltözködés, étkezés, környezetgondozás)
- öltözőszekrény rendben tartása (ruhák, cipő), ágynemű elrendezése
- játékok elrakása, tisztítása
- növény- és állatgondozás
- a terem elrendezése, dekorálása
- az óvoda udvarának ápolása
- naposi, segítői munka
- segítség a kisebbeknek, egymásnak
- ajándékkészítés
- évszakoknak megfelelő tevékenységek (csíráztatás, rügyezettetés, gereblyezés, falevelek gyűjtése, virágok öntözése)
- óvodapedagógus által adott kisebb megbízások

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- szükség esetén tudnak más, vagy új megoldást találni,
- felismerik, ha valakinek segítségre van szüksége,
- a jól végzett munka örömmel tölti el őket,
- megbecsülik a munka eredményét,
- örülnek, ha a kapott feladatokat jól tudják teljesíteni,
- munkavégzésükben, az önállóságra törekszenek,
- szívesen vállalnak egyéni megbízatásokat,
- szívesen vesznek részt a növény vagy állatgondozásban

VI.8. A tevékenységben megvalósuló tanulás

A tanulás lehetséges formái programunkban játékba ágyazott komplex tevékenységekben valósulnak meg, oly módon, hogy a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos foglalkozásokat tervezünk és szervezünk, annak érdekében, hogy a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készítsük fel.

A tanulástámogatás érdekében felhasználjuk az IKT adta lehetőségeket (programok, eszközök)

Óvodáskorban a tanulás nem tudatos ismeretszerzés, hanem tapasztalatokon, aktív cselekvésen, érzelmeken átható, a környező világot felfedező megismerő tevékenység. A befogadó készség ebben az életkorban rendkívül magas fokú.

A programunkban megfogalmazott elvek szerint a játékba integrált fejlesztés azt jelenti, hogy az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek a játékidőben zajlanak. Ehhez társulnak olyan szervezett fejlesztő lehetőségek, mint az általunk irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, ami a gyermek kérdéseire, válaszára épülő ismeretszerzést is magában foglalja. Ezekben a folyamatokban megjelenik az óvodapedagógus által kezdeményezett egyéni fejlesztés, a tevékenységekben megvalósuló tanulás, amely számtalan probléma és feladatmegoldás lehetőségét adja a gyermekeknek. Óvodánk a tanulást folyamatként fogja fel, amelynek során a gyerekek a főleg utánzások, spontán tevékenységtől eljutnak a tudatos gondolkodás szintjére, és képessé válnak arra, hogy eleget tegyenek az iskolai tanulás követelményeinek. A fejlesztés az óvodában a játék motivációs bázisára támaszkodik.

Céljai:

- Az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése
- A tanulás spontán és sajátosan szervezett tevékenysége során a képességek fejlesztése, attitűdök erősítése a tanulás iránti vágy felkeltése, az érdeklődés kielégítése, a tapasztalatszerzés, a gondolkodás örömeinek átélése

Az óvodapedagógus feladatai:

- Bővítse és rendszerezze az óvodás korú gyermek tapasztalatait, fejlessze képességeit
- Teremtse meg a tapasztalatszerzéshez, a cselekvéses tanuláshoz szükséges feltételeket
- A gyermek egyéni érdeklődésének, előzetes tudásának, képességei fejlettségének, valamint az adott tevékenység motiváló hatásának figyelembevételével tervezze meg a képességfejlesztés folyamatát, az egyéni fejlődést segítő differenciált feladatokat
- A gyermek önálló tapasztalatszerzése és megismerési tevékenysége érdekében, tudatos tervezést követően, használja az IKT eszközöket is

- A spontán helyzeteket tudatosan használja ki, a gyermeki tanulás elősegítése érdekében
- Biztosítson ismétlődő helyzeteket, tevékenységeket, mivel a gyakori próbálkozások, ismétlések során fejlődik a gyermek gondolkodása
- Fejlessze a gyermekek beszédképességét a tevékenységben
- Tudatosan éljen a modellnyújtás lehetőségével, mivel a pedagógus mintaadó szerepe nagyon fontos
- Személyre szabott, pozitív értékelést adjon a gyermeknek
- A tevékenységek időtartamának, tempójának módszereiknek megválasztásakor vegye figyelembe a gyermek aktuális fizikai, érzelmi állapotát. Szükség esetén, ennek megfelelően rugalmasan változtasson tervén
- A tanköteles korú gyermek éveleji, félévi felmérése, az eredményről a szülők tájékoztatása

Tevékenységek:

- a tevékenységekben megvalósuló tanulás
- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás
- a spontán játékos tapasztalatszerzés
- a játékos, cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- a gyakorlati problémamegoldás

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- a gyermekben kialakul a problémamegoldó gondolkodás csírája, amit a szituációknak megfelelően megold, felfedez, kipróbál, szóban felveti, és ha megoldható, akkor igyekszik meg is valósítani,
- egyre gyakrabban jelentkezik a tanulási folyamatokban a szándékos tanulás képessége és az ehhez szükséges akarati tulajdonságok folyamatos fejlődése: feladattudat, kitartás, önellenőrző képesség, nyelvhasználat,
- megjelenik a belső motiváció a tanulási helyzetek iránt, nyitottsága megmarad a világra,
- képes önálló feladatmegoldásra,
- szereti, várja a feladathelyzeteket, és örömmel teljesíti azokat,
- örül saját és mások sikerének,
- elviseli a kudarcot,
- kitartó a sikerek, eredmények elérése érdekében.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájkozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttestel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb - szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

VII. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Óvodánkban a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli, ezért Alapító okiratunk értelmében SNI-s gyermeket csak meghatározott feltételek mellett tudunk fogadni.

Óvodánkban olyan óvodapedagógusok nevelnek, akire a **humanizmus, tolerancia, a pedagógiai optimizmus, a szülők tisztelete, a megértő, együtt érző, elfogadó, a segítőkészséget előtérbe helyező, feltétel nélküli gyermekszeretet jellemző**. Minden értékeset, jót, elismerésre méltót visszajelez, dicsér, ezzel is erősítve a gyermekek, a családok értékrendjének alakulását.

Tetteiben érezhető a **szakmai tudás, hivatása elkötelezettsége, hitelesség, tapintat, és az empátia**. Személyes példájával járul hozzá, hogy a gyermekek természetes módon fogadják el a körülöttük tapasztalható különbözőségeket.

VII.1. Céljaink, feladataink eredményes megvalósítása érdekében fontos elvek

- Az óvodapedagógusnak legyen igénye az önművelésre, szaktudásának bővítésére.
- Óvodánkban a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésünknek.
- Törekszünk arra, hogy az együtt dolgozó óvodapedagógusok tudjanak összehangoltan, feladatokat megosztva tevékenykedni.
- Az óvodapedagógusi tevékenység és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak
- Összehangolt, egymás támogató munkája hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez.
- Az óvodapedagógus és a nevelőmunkát közvetlenül segítő dajka, pedagógiai asszisztens együttműködése alapvető jelentőségű. Célunk, az óvodapedagógus és a nevelőmunkát közvetlenül segítő munkájának összehangolása a pedagógiai munka hatékonysága érdekében. Célunk a dajkák, pedagógiai asszisztens kollégák nevelőpartneri rangra emelése. Programunkban konkrétan körül határoltak azok a feladatok, amelyeknél az együttműködés kiemelten fontos: az óvoda óvó-védő

funkciója, a gyermekekről kapott információk továbbadása, a megszerzett ismeret és tudásanyag gyakorlati alkalmazása, a saját elfogadó, befogadó attitűd kiépítése, lelki egészség védelme. Óvodapedagógusi útmutatás alapján alkalmazza az egyéni bánásmód elvét, a differenciált módszereket, segítse a gyermeki tevékenységeket, támogassa önállóságukat.

- Az óvodapedagógusok, az intézményvezető a nevelőmunkát segítő külső szakemberekkel jó munkakapcsolatra, együttműködésre törekszik, aminek alapját a gyermekek, mindenek felett való érdeke határozza meg.
- Keresse minden óvodapedagógus a szülőkkel való szoros együttműködést a program céljainak megvalósítása érdekében. A gyermekek érdekében vállalja fel a szülők tapintatos meggyőzését, ízlésformálását.
- Biztosítani szükséges minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést a neveléshez.
- Meg kell teremteni a gyermek egészséges testi - lelki fejlődéséhez szükséges optimális „befogadó közeg” feltételeit.
- Fokozott figyelemmel kell kísérni a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelését. A tehetséggondozás területeinek tervezett, szervezett tevékenységei is épüljenek be a nevelési folyamatokba.

VII.2. Tárgyi feltételek

A BOGÁCSI BAGOLYVÁR ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE három település - Bogács, Tard, Cserépváralja alapfokú-oktatási-nevelési feladatokat ellátó társulás formájában jött létre 2005. július 01-el, Bogács székhellyel, majd 2006. szeptember 1-től Szomolya község is csatlakozott a társuláshoz. 2007. augusztus 31.-el kilépett a társulásból Tard és Cserépváralja, így 2007. szeptember 01-től Bogács és Szomolya alkotta a társulást. A Bükkalja Köznevelési Társulás megszűnésével, 2014. augusztus 31.-el Szomolyával való társulásunk is megszűnt. Nyertes óvodabővítési pályázatunknak köszönhetően, 2020. januárjától, egy bölcsődei csoporttal bővült intézményünk.

A fenntarthatóság jegyében napelemek segítik az épület áramellátásának fedezését.

Az óvodánk rendelkezik a pedagógiai programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda berendezési tárgyai az épületben, udvaron a gyerekek fejlesztésének eszközei, a fejlődést szolgáló környezet elemei, amelyek a gyermekek sokféle egyéni és közös tevékenységét szolgálják.

- Épületben: a terem – fürdőszoba, öltöző berendezései otthonos környezetet, családi hangulatot biztosítanak.
- Udvaron: játékeszközök a mozgásfejlődést segítik, sokféle mozgás gyakorlására adnak módot. A feltételek között pihenés is megvalósítható
- Biztosítva van a megfelelő munkakörnyezet az óvodai dolgozói részére (nevelői) és a szülők fogadására
- A berendezési tárgyak, színek, formák harmóniája az esztétikai igény belsővé válását segíti.
- A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak úgy alakítottuk ki, hogy a gyermekek biztonságát, kényelmét, fejlesztését szolgálják.
- A berendezések alakíthatósága a gyermek kreativitását fejleszti.
- A játékeszközök a gyerekek fejlődéséhez tevékenységeihez igazodnak.
- A csoportok játék és eszközkészletének összeállítását segítő eszközök;
 - Változatos tevékenységre késztesen

- Variálható, kombinálható legyen
- Különböző képességek fejlődését segítsék
- Különböző méretű, anyagú tárgyak, természetes anyagok álljanak rendelkezésre
- Az anyagok barkácsolásra ösztönözzenek a gyerekek fejlődéséhez tevékenységeihez igazodnak
- Képeskönyvek széles kínálata a gyermek ismereteit bővíti.
- Infokommunikációs eszközök használata, nagymértékben fejleszti a gyermekek természetes kíváncsiságát, érdeklődést.
- A sportszerek az önálló gyakorlások során a kis és nagymozgások fejlődését segítik.
- A mozgástevékenységekhez használt mobil eszközök, naponta a játék alakulásától, és a gyermekek igényeitől függően kerülhetnek be a csoportba.

VII.3. Javasolt Napirend, Hetirend

Napirend:

Időkeret	A gyermekek tevékenysége életkoruk szerint
6,30-	Intézménybe érkezés Szabad játék a csoportszobában vagy az udvaron Egyéni képességfejlesztés Játékos kezdeményezés
8,45-	Mindennapos testnevelés
8,55-	Testápolás
9,05-	Tízórai
9,30-	Testápolás Játékba integrált fejlesztés Játék a szabadban vagy a csoportszobában Séta, kirándulás
11,55-	Testápolás Ebéd
13,00-	Testápolás Pihenés, alvás (mese, dal) Mindennapos testnevelés Testápolás Uzsonna
15,30-	Testápolás Játék a szabadban vagy a csoportszobában Folyamatos hazamenetel

Hetirend:

Nap	Délelőtt	Délután
Hétfő	Mozgás Verselés, mesélés, anyanyelvi nevelés	Egyéni képesség fejlesztés
Kedd	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Verselés, mesélés, anyanyelvi nevelés	Egyéni képesség fejlesztés
Szerda	Ének-zene, énekes játék, gyermektánc	Egyéni képesség

	Külső világ tevékeny megismerése	fejlesztés
Csütörtök	Verselés, mesélés, anyanyelvi nevelés Külső világ tevékeny megismerése	Egyéni képesség fejlesztés
Péntek	Ének-zene, énekes játék, gyermektánc Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Egyéni képesség fejlesztés

Az óvodai élet megszervezésének elvei

- Gondoskodni szükséges a gyermekek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
- Biztosítani kell a gyermekek korához, egyéni fejlettségéhez igazodó nevelési módszereket, tevékenységeket, a differenciált bánásmódot, és kiemelten a szabad játékot.
- Az óvodapedagógus rendszeresen – az érvényes törvényi előírásoknak megfelelően feljegyzéseket készít a gyermekek fejlődéséről. Erre az óvodánkban használatos kidolgozott táblázatos szempontsört használjuk, amely a különféle képességterületeket méri. Ennek a fejlődési nyomonkövető dokumentumnak a rendszeres vezetése, az ebből nyert adatok értékelése ad támpontot a nevelési, fejlesztési tervek elkészítéséhez.
- A nevelési-fejlesztési tervek és a mérések értékelései a gyermeki fejlődést rögzítő naplóban kerülnek megfogalmazásra. Alapja gyermek megismerése, valamint a szülőkkel való együttnevelési elvek szerinti nevelőmunka megtervezése.

VIII. Óvodánk kapcsolatrendszere

VIII.1. Az óvoda és a család kapcsolata

Legfontosabb, legszorosabb kapcsolata az óvodának. Az alapelveinkkel összhangban, saját nevelési céljainkat és feladatainkat a családi nevelés kiegészítéseként terveztük meg, mert tiszteletben tartjuk, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Ebben az együttműködésben felvállaljuk a kezdeményező szerepet.

A nyitottság mindenekelőtt lehetőségek megteremtése a szülők fogadására, az óvoda-család jó kapcsolatában nyilvánul meg. Intézményünk egyik feladata a szülőkkel való együttműködés. A szülő, a gyermek a pedagógus együttműködésének célja, hogy a személyiségi és a szülői jogok tiszteletben tartásával erősítsük a jó partneri viszonyt, és elismerjük a befogadó nevelésben a család elsődlegességét. Kapcsolatunkat a kölcsönös tisztelet, felelősség, bizalom és az elfogadó, toleráns magatartás jellemezze.

Feladatunk:

- A családban és az óvodában folyó nevelési sajátosságok kölcsönös megismerése, a különbözőség elfogadásának közvetítése.
- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel
- A gyermek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása
- Rendszeres tájékoztatás a gyermek fejlődéséről, az egyéni fejlődés nyomonkövető dokumentum bejegyzéseinek megbeszélése, a gyermeki produktumok megmutatása
- Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek összehangolása, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése

- Szülői közösségekkel való együttműködés, rendezvények szervezése,
- Partnerközpontú működés
- A családok sajátosságainak, szokásainak figyelembevételével a segítség, családokhoz illesztett megoldásainak keresése.
- Pedagógiai elveinkkel megegyező szülői kérések, javaslatok figyelembevétele, megvalósítása.
- A családi nevelés hiányosságaiból eredő hátrány csökkentése érdekében a szülőkhöz való közelítés oly módon, hogy abból egyértelműen a segítőkészség és az együttműködés szándéka tükröződjön.
- A szülők környezettudatos magatartásának befolyásolása, szokás- és normarendszer ismeretében.
- A gyermek fejlődéséről nyújtott folyamatos és hiteles tájékoztatás, modell értékű nyílt kommunikáció során, a gyermek iskolai beilleszkedésének közvetett segítése.
- A családok kultúrájának megismerése, az óvoda értékrendjének közvetítése.
- A szociális érzékenység tudatos fejlesztése.

Az együttműködés tartalma:

- *Rugalmas beszoktatás* során biztosságot nyújtó, szeretetteljes légkör megteremtése. A csoportról pozitív kép kialakítása, mely meghatározza a gyermek későbbi közösségi életét, személyiségének alakulását, formálódását.
- *Szülői értekezleteken* az óvodát, a csoportot, a gyermeket, a szülőket érintő legfontosabb témák, feladatok, programok, problémák megbeszélése. Sor kerül a szülők véleményének, javaslatának meghallgatására és figyelembevételére.
- *Fogadóóra:* ezek az alkalmak adnak lehetőséget olyan információk cseréjére, amelyek a gyermek fejlődésével, vagy közvetlen környezetével, problémáival kapcsolatosak, valamint a szülői elégedettség mérésére.
- *Egyéni beszélgetések:* gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása, tanácsadás.
- *Közös programok:* lehetőséget teremtenek a család és az óvoda közötti kapcsolat elmélyítésére, egymás szokásainak, normáinak, értékrendjének még jobb megismerésére, a nevelési elvek közelítésére
- *Napi kapcsolattartásra* az óvodai napirend zavarása nélkül van lehetőség az óvodába érkezéskor, az óvoda nyitottságából adódóan azért, hogy a szülő folyamatosan tájékozott legyen a gyermekével kapcsolatos információkról.
- *Online kapcsolattartás:* szükség esetén e-mailben, Messengeren, telefonon keresztül is lehetőségünk van a kapcsolattartásra a szülővel.

Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül. Nem vállalhatjuk át a családi nevelés feladatainak megoldását, de hozzájárulunk a családi nevelés, okozta hátrányok, fejlődésben történő lemaradások kompenzálásához. Hozzásegítjük a szülőket a gyermek reális megismeréséhez, értékeinek felfedezéséhez, alapszükségleteinek kielégítéséhez, az önállóság, véleményalkotás, döntési képességek fejlesztéséhez, a gyermek óvodai fejlődéséről való rendszeres és hiteles tájékoztatással, tanácsadással. A hagyományosan jó kapcsolat konkrét tevékenységeken keresztül mérhető leginkább. A munkaterv tartalmazza az óvodában elérhető, a családi nevelés gyakorlatát segítő szolgáltatásokat (óvodai szociális segítő, egészségügyi intézmények, nevelési tanácsadó, fogadó óra, szülők bevonása különböző módszerekkel a nevelési folyamatba).

VIII.2. Az óvoda és a fenntartó kapcsolata

Az óvoda vezetése szem előtt tartja a gazdaságos, hatékony működtetést, a fenntartói igényeknek megfelelően (pontos adatszolgáltatás, rendszeres kommunikáció).

Kapcsolattartás formái:

- értekezletek, megbeszélések
- képviselőtestületi ülések
- rendezvények
- elektronikus levelezési rendszer
- adatszolgáltatás
- a fenntartó képviselőinek részvétele rendezvényeinken
- az óvoda dolgozóinak önkéntes részvétele a fenntartó által szervezett megemlékezéseken, ünnepségeken, rendezvényeken.

VIII.3. Az óvoda és az általános iskola kapcsolata

Az óvoda–iskola átmenet megkönnyítése érdekében, fontosnak tartjuk a rendszeres kapcsolattartást a helyi általános iskolával. Óvodapedagógusaink részt vesznek az iskola alsós tanítóival közös szakmaközi megbeszéléseken. Nagycsoportunk óvodapedagógusai az egész nevelési év során, folyamatosan együttműködnek a leendő első osztályos tanítóval, aki előre egyeztetett időpontokban meglátogatja a gyermekeket, részt vesz tevékenységeikben. A szülők számára közös szülői értekezletet tartunk az iskolaérettség témakörében.

Kapcsolattartás formái:

- Szakmaközi megbeszélés
- Egymás rendezvényein való részvétel
- rendszeres tanítói látogatás
- közös szülői értekezletek
- elektronikus levelezés

VIII.4. Az óvoda és a Családsegítő és Gyermekjóléti Szakszolgálat kapcsolata

Intézményünk feladata a családok szociokulturális háttérének megismerését követően a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés közvetítése, a szülőkkel való kapcsolat segítése, együttműködés az óvodai segítővel.

Kapcsolattartás formái:

- Esetkonferenciák
- Gyermekvédelmi tanácskozás
- Egyeztetések a helyi családgondozóval
- Jelzőrendszer tagjaként
- Óvodai szociális segítőn keresztül

VIII.5. Az óvoda és az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény (EGYMI) kapcsolata

Intézményünk feladata a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése és a szakértői véleményüknek megfelelő speciális fejlesztés megszervezése. Ebben nyújt segítséget óvodánknak az EGYMI, utazó gyógypedagógusok, konduktorok delegálásával. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése mellett szakmai tanácsokkal, konzultációkkal segítik az érintett szülőket és óvodapedagógusaink munkáját.

Kapcsolattartás formái:

- Esetmegbeszélések, szakmai konzultáció
- Tanácsadás a szülőknek

VIII.6. Az óvoda és a védőnő kapcsolata

Együttműködésünk folyamatos, a gyermekek beiratkozásától az iskolába lépésig, szükség szerint egyeztetünk a gyermekről, családról. A védőnő rendszeresen, aktívan részt vesz intézményünk napjaiban.

Kapcsolattartás formái:

- A gyermekek óvodai beiratásának támogatása
- A gyermekek egészségügyi, tisztasági szűrése
- Státusz-vizsgálatok alapján az iskolakészültség megerősítése
- Gyermekorvosi-szakorvosi vizsgálat kezdeményezése
- Programokon, rendezvényeken való részvétel

VIII.7. Az óvoda és a logopédus kapcsolata

A Pedagógiai Szakszolgálat keretében utazó logopédus hetente kétszer foglalkozik a gyermekek logopédiai szűrésével és szükség szerinti fejlesztésével.

Kapcsolattartás formái:

- Folyamatos konzultáció az óvodapedagógusokkal és a szülőkkel
- Fejlesztő foglalkozás intézményünkben

VIII.8. Kapcsolatok egyéb szervezetekkel

- egészségügyi szolgáltatást nyújtók (gyermekorvos, fogorvos)
- Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság
- kisgyermek napközbeni ellátását biztosító intézmények (bölcsőde),
- köznevelési intézmények (óvodák, iskolák)
- Oktatási Hivatal, POK, Pedagógiai Szakszolgálat
- társadalmi szervezetek, egyházak, alapítványok, kulturális intézmények
- helyi cégek, termelők, gazdák

A Kárpát – medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvodánk a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fent.

IX. Az óvoda sajátos feladatai

IX.1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének elősegítése

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

- Különleges bánásmódot igénylő gyermek:
 - A sajátos nevelési igényű gyermek
 - A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
 - A kiemelten tehetséges gyermek
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

Sajátos nevelési igényű gyermek integrált nevelése

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja és a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve határozza meg az óvoda feladatát ezen a területen.

Intézményünk, fenntartói döntés alapján, az Alapító okiratunkban megfogalmazott feladatmeghatározás alapján:

- beszéd fogyatékos,
- érzékszervi (látási, hallási) fogyatékos,
- egyéb pszichés fejlődési zavarral diagnosztizált

sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását tudja biztosítani.

Sajátos nevelési igényű az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését segítjük a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés során. A sérült és az ép gyermekek kölcsönös tapasztalatai egymásról, közös tevékenységeik, együttes élményeik azt valószínűsítik, hogy később is elfogadják, igény szerint segítőkészek lesznek egymás iránt.

Célok:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek alkalmazkodó képességének, akaraterejének, önállóságának, együttműködésének érzelmi életének fejlesztése, integrált óvodai csoportok keretén belül
- A gyermekben rejlő tanulási potenciálok kihasználásával a problémamegoldó képességre nevelés

- A sérült, illetve lassabban fejlődő funkciók lehető legkorábbi és leghatékonyabb fejlesztése, a gyermek életminőségének javítása
- A sérült funkciók pozitív irányba történő fejlesztése, a sikeres, kudarctól mentes iskolakezdés érdekében

Feladatok:

- Komplex (orvosi, pszichológiai, gyógypedagógiai) szakértői vélemények áttekintése, melyek segítségével megismerhetjük a sérülés mértékét, struktúráját, amelyek alapján megtervezzük a speciális fejlesztést
- A sajátos nevelési igényből eredő speciális fejlesztő tevékenységek megszervezése
- A napi életritmusba a speciális tevékenységek beépítése, melyek a sérültek felzárkóztatását segítik elő
- Egyénre szabott fejlesztőprogramok készítése a sérült gyermek részére, a szakértői vélemény alapján
- Olyan modell nyújtása, amely pozitív irányba befolyásolja a sérült gyermek fejlődését
- A sajátos nevelési igényű gyermek sérülés-specifikus fejlesztése, illetve a képességeket- és készségeket befolyásoló pszichikus funkciók fejlesztése
- Együttműködés az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültségű szakemberekkel
- Speciális módszerek, terápiás eljárások, technikák szakszerű megválasztása és azok alkalmazásával a kognitív képességek fejlesztése
- Differenciált, a szükségletekhez igazodó segítségnyújtással képességfejlesztés, a hiányosan működő képességek kialakítása, fejlesztése, esetleg korrekciója
- Interperszonális kapcsolatok alakítása
- Mindezekkel a harmonikus személyiségfejlődés elősegítése
- Az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít a gyermek számára, ha a felmentést engedélyező szerv azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, vagy a szakértői bizottság azért javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentésre irányuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd.

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés specifikus fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

Beszéd fogyatékos gyermek

Beszéd fogyatékos/súlyos, akadályozott beszédfejllettségű gyermek szenzoros, motoros, vagy szenzomotoros problémája (megkésett beszédfejlődés, súlyos orrhangzóság stb.) miatt előtérően fejlődik. Az akadályozottság megmutatkozhat: beszédhangok ejtésében, beszédészlelési, megértési zavarokban, beszédritmus sérülésében, a beszédhelyzetek tartós háritásában, megtagadásában, ill. általános beszédgyengességgel együtt járó részképesség kieséssel. A diszfóniák, a hangadás kóros elváltozásai is ide sorolhatók.

Kiemelt feladatok:

- Az ismeretszerzés biztosítása sokoldalú tapasztalatszerzéssel, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel
- Komplexitás a fejlesztésben: sokoldalú percepciófejlesztés, kinezteziás, auditív, vizuális, vizuo-motoros koordináció, beszéd motorikus mozgások fejlesztése
- Speciális terápiák alkalmazása: diszlexia prevenció, grafomotoros fejlesztés
- Báb és drámaterápia alkalmazása
- A mozgás és beszédműveletek, transzfer (átviteli) hatásának tudatos használata
- Az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása
- Az értelmi fejlesztése
- A mozgás és észlelési funkciók fejlesztése
- Az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában

Azoknál a beszéd fogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszéd fogyatékosághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékoság módszereinek kombinációjával valósulhat meg.

Látási (gyengénlátó) fogyatékos gyermek

Látássérült az a gyermek is, akinek látótere – tekintése fixációs pontjától mindkét irányban legfeljebb 10°, azaz teljes szélességében legfeljebb 20°.

A látási kontroll hiányosságainak korrigálására minden látássérült gyermek esetében segíteni kell a részvételt a közös játékban, a közösséghez való alkalmazkodást, a viselkedési formák megtanulását és gyakorlását, a közösség előtti szereplést.

Kiemelt hangsúlyt kap az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeret, a higiéné, különösen a szem és a kéz tisztán tartása.

Az óvodai nevelés során mindvégig figyelembe kell venni a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait, különös tekintettel az adott szembetegségre.

A gyengénlátó gyermek gondolkodás- és beszédfejlődését a látásos élmények hiányossága jelentősen befolyásolja, ezért különösen fontos a környezet vizuális megismertetése.

Kiemelt feladatok:

- Látásnevelés: a látás használatának megtanítása a távoli és a közeli környezetben.
- A nagymozgás fejlesztése: mozgáskoordináció, mozgásbiztonság.
- Térbeli tájékozódás a látás felhasználásával.
- A finommozgás fejlesztése: a kézügyesség fejlesztése, az írás előkészítése.
- A látás-mozgáskoordináció fejlesztése: finommozgások és nagymozgások esetében egyaránt.
- Az érzékelés egyéb területeinek fejlesztése
- A hallási figyelem és megkülönböztető képesség segíti a tájékozódást, tanulást.
- A tapintás által szerezhető információk kiegészítik a tárgyak tulajdonságairól szerzett ismereteket.

Hallási fogyatékos (hallássérült) gyermek

A súlyos fokban hallássérült – siket – és a kevésbé súlyosan vagy közepes fokban hallássérült – nagyothalló – gyermekek hallásvesztése a főbb beszédfrekvenciákon olyan mértékű, hogy ennek következtében a beszédnek hallás útján történő megértésére nem, vagy csak részben

képesek. A halláskárosodás miatt – az állapot fennmaradása esetén – bizonyos esetekben – teljesen elmarad, vagy erősen sérül a beszéd és a nyelvi kompetencia. Az előzőek miatt korlátozott a nyelvi alapokon történő fogalmi gondolkodás kialakulása, aminek következtében módosul a gyermek megismerő tevékenysége, esetenként egész személyisége megváltozik. A legkorábbi életkortól alkalmazott orvosi-egészségügyi és speciális pedagógiai ellátás együttes megvalósításával a súlyos következmények csökkenthetők.

Kiemelt feladatok:

- nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése
- hallás és a beszédértés fejlesztése
- hangos beszéd aktív használatának építése
- grafomotoros készségfejlesztés
- diszfázia-prevenció
- kognitív funkciók fejlesztése
- érzelmi élet fejlesztése
- szókincsfejlesztés
- szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése
- beszédérthetőség folyamatos javítása

Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermek

Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. Ha a gyermek, a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult.

A fejlesztő foglalkoztatás az óvodai nevelés keretében valósul meg, a szakértői vélemény alapján, egyéni, mikro csoportos foglalkoztatás keretében.

A fejlesztő foglalkozások szervezésének szempontjai:

- Egyéni vagy mikrocsoportos foglalkoztatás keretében a gyermek képességének, motiváltságának ismeretében
- Játékos, kreatív formában, kerülve az iskolai helyzeteket, nyugodt, ingerszegény környezetben
- A foglalkozások időpontja, helye állandó és rendszeres A fejlesztésben minden óvodapedagógus részt vesz.

Feladatok:

- Az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít a gyermek számára, ha a felmentést engedélyező szerv azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, vagy a szakértői bizottság azért javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentésre irányuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd.

Célok:

- Hátrányos megkülönböztetés kizárása az óvoda valamennyi dolgozóját, gyermekét, továbbá a szülőket tekintve
- A gyermek személyiségének, egyéni sajátosságainak, terhelhetőségének figyelembe vétele
- A pozitívumokra támaszkodás elvét alkalmazó, a gyermek erősségeire építő, eredményeit elismerő és értékelő környezet megteremtése
- A gyermek önállósulásának segítése
- Inkluzív nevelés
- Az esélyegyenlőség biztosítása
- A családi nevelés hiányosságaiból eredő hátrány csökkentése, hatékony segítség nyújtása a családoknak
- A családok tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése, segítése, a személyesség, a kölcsönös bizalom megteremtése
- A társadalmi leszakadás megakadályozása
- Az általánosan elfogadott emberi értékek megszilárdítása

A kiemelten tehetséges gyermek

Az intézmény fontos feladata a képességek kibontakoztatása, a tehetséges gyermek felismerése, nyilvántartása, egyéni nyomon követése, a tehetség gondozása és fejlesztése, élve az intézményi és az intézményen kívüli együttműködések lehetőségeivel. A mikro csoportos tevékenységszervezés közben a differenciálás gyakorlata kiválóan alkalmazható a kiemelten tehetséges gyermek nevelésében, melynek fontos színterei, a játék tevékenység, a bábjáték. A témák feldolgozására legalkalmasabb a projekt módszer. A tehetséges gyerek már kisgyermekként is hordozza a kiemelkedő képességűekre úgy általában jellemző személyiségvonásokat, érzelmi mintázatokat és karakterisztikus viselkedésformákat. A tehetséggondozás során a tehetségígéreteket fejlesztjük a gazdagítás, dúsítás, differenciálás eszköztárával komplex programok keretében.

Alapelveink:

- A tehetség ígéreték erős oldalának fejlesztése
- A gyermek tehetségével összefüggő gyengébb területének erősítése
- Kiegyensúlyozott, elfogadó, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése
- Feltöltődés, pihenés, elvonulás lehetőségének biztosítása

Célok: A tehetségígéretes gyermekek személyiségének optimális alakítása, komplex fejlesztése az óvodai program keretében.

Feladatok:

- Támogató és szakszerű környezet megteremtése, amelyben a tehetség-ígéreték minél korábban felfedezhetők
- Sokféle tevékenységkínálat biztosításával, a gyermekek érdeklődési körének megismerése
- Tehetségfejlesztő programok megszervezése, az óvodai élet gazdagítása egyéb tevékenységekkel
- A tehetség ígéreték erős oldalának fejlesztése

- A gyermek tehetségével összefüggő gyenge területének erősítése
- Kiegyensúlyozott, elfogadó, támogató, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése
- Feltöltődés, pihenés, elvonulás lehetőségének biztosítása
- Egyéni bánásmód keretében történő célzott fejlesztés, képességfejlesztés
- A gyermek pozitív én-tudatának kialakítása és erősítése
- A pedagógusok továbbképzésének megszervezése a tehetségfejlesztés területén
- A szülők folyamatos tájékoztatása, megnyerése a közös célok hatékony elérése érdekében
- A tehetségfejlesztési szakértővel partneri kapcsolat kialakítása
- Mélységében történő gazdagítás
- Tartalmi gazdagítás
- A feldolgozási képességek gazdagítása
- A tempóban történő gazdagítás
- Integráló tehetséggondozás, mely a „tehetségigérek” egész személyiségének komplex fejlesztésére irányul
- A többségen belül a differenciálás eszközzel a tehetség fejlesztésének segítése

Tehetséggondozás folyamata:

- A tehetségigérek felfedezése, gondozása
- Fejlődés nyomkövető dokumentumban képességmérések elvégzése, megfigyelés alapján
- Fejlesztőmunka az egyéni fejlesztési tervben rögzítettek szerint
- Folyamatos a visszacsatolás és értékelés
- Portfólió készítése, mely tartalmazza a gyermek alkotásait, az óvodapedagógusok által leírt folyamatos megfigyeléseket, tapasztalatokat

IX.2. Programunk kiegészítése (amennyiben igény van rá): cigányság kulturális hagyományait ápoló művelődési tevékenység

A cigány gyermekek óvodai nevelése: cigány kulturális nevelés keretében, magyar nyelven folyik.

Óvodánk programja /Komplex Prevenziós Óvodai Program/érvényes a roma gyermekek nevelésére is, erre építjük kiegészítésként a sajátos nevelési célokat és feladatokat.

Céljaink:

- az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a cigány kultúra megismertetése, a kulturális hagyományok átörökítése és fejlesztése.
- a személyiség fejlesztésében kiemelt szerepet kap a másság, a tolerancia, az identitástudat alapjainak lerakása, az egyéni és életkori sajátosságok függvényében.

Feladataink:

- olyan biztonságérzetet adó környezet kialakítása, amely tükrözi a cigányok kultúráját, életmódját, szokásait és tárgyi emlékeit. Az óvodai tevékenységi formákban hangsúlyos szerepet kapnak a cigány játékok, versek, mesék és dalok.

- a mozgáshoz kötődő tevékenységekben a cigány kultúra és hangszerek megismertetése, életkoruknak megfelelő szinten való használata. (A szokásos óvodai hangszereken túl használjuk még a kanalakat, kupákat, csörgőket is.)
- szükséges felismerni a cigány kultúra és a többségi kultúra közötti különbségeket és hasonlóságokat, és mindkettőt tudják értékelni is. A cigány óvodai nevelésben résztvevő óvodapedagógusnak ismernie kell a cigányság szellemi és tárgyi hagyományait, szokásait.

Feladatunk továbbá az egészséges, biztonságos környezet kialakítása. Kompenzáljuk a családi nevelés hiányosságait, segítjük őket szociális beilleszkedésük során. Ügyelünk arra, hogy a gyermekek számára újszerű környezetben az egészségügyi és étkezési szokások fokozatosan és rangsorolva kerüljenek bevezetésre, cselekvéses és utánzásos helyzetekben.

IX.3. Gyermekvédelem, hátránykompenzáció az óvodában

Óvodásaink változó szociokulturális környezetből kerülnek intézményünkbe, ezért fontos feladatunk az egyéni sorsokkal való törődés.

Célunk:

- A törvény betartása, a segítségnyújtás és a hátrányok enyhítése
- Minden esetben a gyermek érdekeinek képviselője, ezt semmilyen más érdek nem előzheti meg

Feladatunk:

- a gyermekek jogairól szóló törvény betartása
- minden megkülönböztetés nélkül a gyermeki jogok biztosítása
- a gyermekre nézve előnyösebb jogok biztosítása
- a sajátos nevelési igényű kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését, az eredményeit, erényeit, sikeres próbálkozásait értékelő, másságát elfogadó környezet kialakítása
- a napirend során annyi segítség biztosítása, hogy a gyermek önállóan tudjon cselekedni
- a sajátos nevelési igényű gyereknél általános célkitűzések megvalósítására törekvés és a nevelés hatására az alkalmazkodó készség, akaraterő, az önállóságra törekvés kialakítása
- kompenzációs lehetőségek bővítése

Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A gyermekeink szociális háttere igen szélsőséges képet mutat. Munkánk tervezésénél figyelembe kell vennünk az elfoglalt, időhiánnyal küszködő családok igényeit éppúgy, mint a szerényebb anyagi lehetőségekkel bíró, több gyereket nevelő, esetleg csonka családokét. Különösen nagy a felelősségünk a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek nevelésében. A hátrányos helyzet esetenként a gyermek veszélyeztetettségét is magában hordja. Ők néha csak tőlünk kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez, lelki és testi fejlődésükhöz.

Célja:

a hátrányos és a halmozottan hátrányos gyermekek érdekében tett intézkedésekkel, gyermekközpontúsággal, családorientált szemlélettel, az együttműködések elősegítésével az esélyteremtés növelése, valamint a gyermekek komplex személyiségfejlődésében bekövetkezett pozitív változások elősegítése.

Feladatunk:

- Anyagi támogatás lehetőségeinek felkutatása
- Tolerancia, segítőkészség kialakítása, a különbözőség elfogadása
- Praktikus ismeretek elsajátíttatása
- A mindennapi élethez szükséges készségek kialakítása
- Családi életre és egészséges életmódra nevelés
- A mozgás és a sport sajátos eszközeivel az alapvető mozgás - és feladatmegoldó képesség kialakítása, az egészséget értéknek tekintő gondozásmód, a tartalmas szabadidő eltöltés igényének felkeltése
- A szülőkkel - a gyermeküket is elhanyagoló családokkal való - együttműködésre készítető kapcsolattartás erősítése

Hátrányos helyzet okai:

- A család anyagi és egészségügyi állapota, erkölcsi helyzete és életvitele, értékrendje
- A család lakhelye és környezete
- A gyermek és/vagy szülő egészségi állapota
- A családtagok száma

Környezeti okok

- Sokgyermekes család: (3 vagy több gyermek)
- Szűkös lakásviszonyok
- A család magas létszáma
- Több generáció együttélése
- Szülők iskolázatlansága

Nevelési hiányosságok

- Kettős nevelés
- Felügyelet és gondozás hiánya
- Helytelen bánásmód (brutalitás)
- Érzelmi sivárság, közömbösség
- Könnyelmű, felelőtlen életvitel
- Bűnöző családi háttér

Anyagi okok

- Munkanélküliség
- Létfenntartás alatti 1 főre jutó jövedelem
- A szülő csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen
- A kereset nem a család szükségleteinek kielégítésére fordítódik

Egészségügyi okok

- Születési rendellenesség vagy szerzett fogyatékoság

- Mozgáskorlátozottság
- Érzékszervi károsodás (látás, hallás...)
- Szervi rendellenesség
- Tartós betegség
- Idegrendszeri, pszichés problémák (szülő és/vagy gyerek)
- Higiénés hiányosságok

A gyermek személyiségében rejlő okok

- Értelmileg, érzelmileg visszamaradt

Szociális hátrányok enyhítését szolgáló intézkedések:

- A differenciált egyéni fejlesztés
- Egészségnevelés
- Életvezetési tanácsok a családok részére
- A mozgás prioritása a nevelésben
- Tehetséges gyermekek fejlesztése.
- Felzárkóztató foglalkozás az arra rászorulóknak részére
- Kirándulásokon a részvétel biztosítása
- Kulturális rendezvények csoportos látogatása
- Pályázatokon való részvétel

Szülőknek felajánlható segítség:

- Fórum - jogi és életvitellel kapcsolatos tanácsadás
- Felvilágosítás a szociális juttatások lehetőségeiről a szülői értekezleten, fogadó órákon, írásos tájékoztatón keresztül
- Szülőkkel közös programok (egészségnap, családi délutánok)

Szervezési feladatok

Kiemelt szempont	Fejlesztés iránya	Feladatok, tevékenységek
<i>A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beiratásának támogatása</i>	Teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás. 3 éves kortól óvodába beiratás.	Családlátogatások, szülőkkel beszélgetések, közös programok, nyílt óvodai foglalkozások
<i>Integrációt elősegítő csoportalakítás</i>	HHH gyerekek arányos elosztása	Az óvodában 3 csoport működik
<i>Az igazolatlan hiányzások minimalizálása</i>	Partneri együttműködések kialakítása- szülő- védőnő- óvoda orvosa- település jegyzője- Roma Kisebbségi Önkormányzat	Közös programok a szülőkkel, szükség esetén családlátogatások
<i>A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása</i>	Szülői igények figyelembe vétele	A nyitva tartás figyelembe veszi a szülők igényeit.

Nevelőtestület együttműködése

Kiemelt szempont	Fejlesztés iránya	Feladatok, tevékenységek
<i>Nevelőtestület együttműködése</i>	Rendszeres megbeszélések, esetmegbeszélések, beszélgetés	Jó szakmai kapcsolat a két óvodapedagógus között és a munkát segítő dajka között

Pedagógiai munka kiemelt területei

Kiemelt szempont	Fejlesztés iránya	Feladatok, tevékenységek
<i>Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés</i>	Egyéni fejlesztések	Részletes anamnézis
<i>Kommunikációs nevelés</i>	Szókincs, beszédértés, nyelvi kifejezőképesség	Anyanyelvi nevelés feladatainak megvalósítása: beszélgetés, folyamatos beszéd, szókincsbővítés, mondókák, mesék, versek stb. Logopédiai terápia biztosítása. Közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés: mikrocsoportos tevékenységek.
<i>Érzelmi nevelés, szocializáció</i>	Beilleszkedés, bizalom, elfogadás, együttműködés	Családias légkör megteremtése: közös játék, mesélés, közös éneklés, bátorítás.
<i>Egészséges életmódra nevelés</i>	Egészségtudat kialakítása, táplálkozás	Napi tevékenység: egészséges táplálkozás, a helyes testápolási és önálló öltözködési szokások fokozatos kialakítása, egészséges környezet megteremtése
<i>Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése</i>	Befogadás, tolerancia,	Közös játékok, szerepjátékok, munkajellegű tevékenységek biztosítása
<i>Korszerű óvodapedagógiai módszerek</i>	Gyermek kezdeményezésére támaszkodó módszerek, differenciálás	A módszerek rendszeres és változatos alkalmazása

Gyermekvédelemmel, egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka

Kiemelt szempont	Fejlesztés iránya	Feladatok, tevékenységek
<i>Egészségügyi szűrővizsgálatok kezdeményezése, szervezése</i>	Fejlődés nyomon követése, szükség esetén szakorvosi vizsgálat kezdeményezése	kapcsolat a védőnővel az óvoda orvosával

Bogácsi Bagolyvár Óvoda és Bölcsőde
PEDAGÓGIAI PROGRAM
OM azonosító: 200640

<i>Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás</i>	Mint együttműködő partnerekkel közös programok kialakítása	Közös programok, előadások
--	--	----------------------------

Együttműködések kialakítása

Kiemelt szempont	Fejlesztés iránya	Feladatok, tevékenységek
<i>Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat</i>	Szülők támogatása, erőforrásaink feltárása	Tájékoztatás
<i>Védőnői hálózat</i>	A gyermekek óvodai beiratásának támogatása, korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás	A tanév során naprakész az együttműködés a háziorvossal és a védőnővel. A védőnői munkaterv az óvodai munkaterv mellékletét képezi
<i>Szakmai szolgáltatók</i>	Konzultációk a gyermek fejlődéséről, közös fejlesztési tervek, szolgáltatások szervezése, biztosítása	A következő szakmai szolgáltató intézményekkel állunk kapcsolatban: - Pedagógiai Szakszolgáltató - Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság
<i>Roma kisebbségi önkormányzat illetve civil szervezetek</i>	Beíratással, hiánzzal, szülői programokkal kapcsolatos együttműködések	Közös programok megvalósítása

Óvoda-iskola átmenet támogatása

Kiemelt szempont	Fejlesztés iránya	Feladatok, tevékenységek
<i>Iskolaválasztás támogatása</i>	HHH előnyben részesítése,	Iskolalátogatás, közös programok
<i>Az iskolával közös óvoda - iskola átmenetet segítő program kidolgozása</i>	Nyílt nap-óralátogatás, szakmai program, közös programok,	Óvoda-iskola átmenetet segítő programok megvalósítása
<i>A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében</i>	Óvoda-iskola átmenet program közös tevékenységek.	Kapcsolattartás

Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

Kiemelt szempont	Fejlesztés iránya	Feladatok, tevékenységek
<i>Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel</i>	Családlátogatások, beszélgetések, közös programok	nyílt nap, nyilvános ünnepélyek, családlátogatás, szülői értekezletek, faliújságra kifüggesztett információk
<i>A gyermekek egyénre szabott</i>	Szülők jelenléte a gyermekek	Lehetőséget biztosítunk rá.

<i>beszoktatásának biztosítása</i>	igényei szerint	
<i>Rendszeres napi, vagy heti tájékoztatás</i>	Egyéni fejlesztési napló, bejegyzések megbeszélése, foglalkozásokon való részvétel biztosítása,	Napi beszélgetések, faliújságra kifüggesztett információk.
<i>Egyéni beszélgetések</i>	Család szokásainak, értékrendjének megismerése,	szülői értekezlet, fogadóórák
<i>Szülői közösség kialakítása</i>	Rendezvények közös szervezése	Szülői közösség működik az óvodában- segítség a rendezvények lebonyolításánál
<i>Partnerközpontú működés</i>	Szülői igények kiszolgálása	Folyamatos szülői tájékoztatás

Intézményi önértékelés, eredményesség

Kiemelt szempont	Fejlesztés iránya	Feladatok, tevékenységek
<i>Eredményesség mérése</i>	beóvodázás, hiányzás csökkentése, beiskolázás, iskolaérettség,	Az eredményességből levont konzekvenciák, további feladatok meghatározása

A gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenység

A gyermekvédelmi feladatok ellátására nagy hangsúlyt helyezünk, a gyermekvédelmi munka valamennyi óvodapedagógus feladata. A gyermekvédelmi feladatok koordinálását az főigazgató látja el.

Az óvodai segítő támogatja az óvodapedagógusok gyermekvédelmi tevékenységét intézményünkben.

Az általános elvárások közül - a tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő attitűd, szeretetteljesség, következetesség – kiemelten fontos. Az óvodapedagógusnak a pedagógiai asszisztens segítségével a nevelő-fejlesztő munkája során mindig figyelembe kell vennie a gyermek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítenie kell tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből történő felzárkóztatásában. Biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

Alapelvek:

- A szegregálás elkerülésének elve.
- Normalizációs elv, melyben a gyermek normavilágának megértése, átmeneti értékrend deficitjének változtatása minimális korlátozással történik.
- Azonos jogok és lehetőségek biztosítása a speciális szükségletek, különleges ellátást igénylő gyermekek számára.
- Integráció.
- A gyermekek sajátos szükségleteinek, problémáinak egyénre szabott nevelési, oktatási programmal történő kielégítése, a differenciálás sokszínű alkalmazása.

- A gyermeket csak annyira terheljük, amennyire képes és annyi segítséget biztosítunk, amennyire szüksége van.
- Az önállósághoz vezető utak kialakításának segítése.
- A lehető legkorábbi beavatkozás elve.
- Az együttműködés, a probléma komplex megközelítése, a célkitűzések megfogalmazásában.
- A családok tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése a rászorultak körében.
- Az egyenlő hozzáférés elve, az esélyegyenlőtlenségek csökkentése érdekében.
- Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett, kiemelten fontos a befogadó környezet megteremtésével, a kialakult előítéletek lebontásához való hozzájárulás, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése.
- A gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenység célja, hogy érvényesülnek a gyermekeket megillető jogok, a védelem a testi, értelmi, érzelmi fejlődést akadályozó környezeti ártalmaktól. Hátránykompenzációval megvalósuljon az esélyegyenlőség, az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

Feladatunk:

- A gyermek körülményeinek figyelemmel kísérése, a fejlődés nyomon követése, a gyermekvédelmi munka, valamennyi óvónő feladata.
- A gyermekvédelmi esetek kiszűrése.
- A szükséges nyilvántartások vezetése.
- Kapcsolattartás, együttműködés az óvodán belüli munkaközösséggel, az óvodán kívüli, Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálattal, egészségügyi szervekkel.
- Prevenció és korrekció, tehetséggondozás a pedagógiai munkában.
- Integráció a pedagógiai gyakorlatban.
- A szociális érzékenység felkeltése a gyermekek és szülők közösségében.
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése.
- A családi nevelés kiegészítése, kompenzálása a gyermekek szociokulturális, mentális hátrányainak, esélykülönbségeinek csökkentése.

A megelőzés feladatai:

- A gyermeki és szülői jogok megismertetése és érvényesítése az óvodában.
- Elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését és folyamatos itt tartózkodását.
- A gyermek sajátos nevelési igényének, hátrányának megfelelő pedagógiai ellátás biztosítása.
- Egészségügyi szűrővizsgálat biztosítása.
- Együttműködés gyermekvédelmi szakemberekkel.

A feltárás feladatai:

- A gyermekek és családjuk sokoldalú megismerése (dokumentumok, nyilatkozatok begyűjtése) komplex állapotfelmérés.
- A gyermekek veszélyeztetettségének és hátrányos helyzetének megkülönböztetése – a gyermek és környezete aktuális állapotának figyelembevételével. Az adatváltozások nyomon követése.
- Sokrétű egészségügyi szűrővizsgálatok, ill. szükség esetén szakorvosi vizsgálatok kezdeményezése. A fejlődés nyomon követése.

- Gyermek-és háziorvosi, védőnői tanácsadás, közös programok. A gyermekek óvodai beíratásának támogatása.

A megszüntetés feladatai:

- Hatékony egyéni felzárkóztató munkával az esélyegyenlőség feltételeinek megteremtése.
- Egészségvédő, mentálhigiénés programok szervezése, veszélyhelyzetek elkerülésére nevelés, teljes körű egészségfejlesztés kialakítása.
- A sajátos nevelési igényű kisgyermek másságát elfogadó környezet kialakítása.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, kiemelkedő képességének felismerése, és gondozása.
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése (adomány-gyűjtés)
- Az esélyteremtést támogató lépések, szolgáltatások folyamatos figyelemmel kísérése
- Az óvodában való tartózkodást segítő tevékenységek folyamatos figyelemmel kísérése (jelzőrendszer működése, partnerségi kapcsolatok, egészségügyi szolgáltatások, szociális segítségnyújtás lehetőségei)
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása (a napi nyilvántartásban az igazolások nyomon követése)
- Fogadóórák, egyéni beszélgetések, családlátogatások alkalmainak gyarapítása, a meggyőzés módszerének alkalmazása
- Szoros kapcsolat kialakítása a látens módon segítséget kérő családokkal

X. A program tervezése

X.1. A programunkhoz kapcsolódó szakmai dokumentumok

- A vezető éves pedagógiai munkaterve, mely összefüzi az egyes csoportok éves pedagógiai munkáját.
- Az óvodai program éves tervezése, az óvodapedagógusok által vezetett hivatalos csoportnaplóban történik.
- Tervezés 1 évre: tevékenységek tartalmához szükséges anyagot tartalmazza.
- Tervezés félévente: Nevelési feladatok: az egészséges életmód alakítása, az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés (játék, munka)
- Tervezés heti, havi ciklusokban: Verselés, mesélés/ Ének, zene, énekes játék, gyermektánc/ Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka/ Mozgás/ Külső világ tevékeny megismerése (matematika tartalmú tapasztalatszerzés)
- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása. (gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek, foglalkozások keretében az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységi formák tartalmi elemeit (ezen belül 5-35 perces foglalkozások, annak érdekében, hogy a gyermeket fokozatosan, de különösen az óvoda utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készítsük fel.
- Programunk fontos eleme, jogszabály szerint, az óvodás gyermekek fejlődésének folyamatosan nyomon követése.

X.2. A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza

- a gyermek anamnéziséét,
- a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének mutatóit,
- a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatát,
- a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

Indokolt esetben kezdeményezzük, a szülőnél a szakszolgálat igénybevételét. Az óvodapedagógus a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlődésének eredményét - szükség szerint, de legalább nevelési évenként kétszer – jogszabály szerint vezetett dokumentációban rögzíti. Elkészítjük a gyermekek portfólióját, amely tartalmáról a szülőt tájékoztatjuk.

X.3. Az óvodai csoportnapló

Az óvodai csoportnapló az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál.

Intézményünk pedagógusai portfólió barát csoportnapló vezetését részesítik előnyben.

Az óvodai csoportnaplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és időpontját, az óvodavezető aláírását, papíralapú dokumentum esetén az óvodai körbélyegzők lenyomatát, a pedagógiai program nevét.

Tartalmazza:

- a gyermekek nevét és óvodai jelét,
- a fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három-négyéves, a négy-ötéves, az öt-hatéves a hat-hétéves gyermekek számát, a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődei ellátásban részesültek,
- a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét,
- a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket,
- a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó hetirendet napi bontásban,
- nevelési éven belüli időszakonként
- a nevelési feladatokat,
- a szervezési feladatokat,
- a tervezett programokat és azok időpontjait,
- a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek, foglalkozások keretében az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységi formák tartalmi elemeit,
- az értékeléseket,
- a feljegyzést a csoport életéről.

Feladatunk:

- Nevelési céljaink és az adott nevelési évre meghatározott fő nevelési cél ismeretében nevelési, fejlesztési feladatok, tevékenységek megtervezése.
- A tervezés során a gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének figyelembevétele, a gyermekek ötleteire, igényeire, előzetes ismereteire építve.
- A játék tervezése, hiszen ebben az életkorban ez a gyermek legfontosabb tevékenysége, ezért elegendő időt, megfelelő helyet és feltételeket kell hozzá biztosítani.
- A tervezés és értékelés időszakait félévekben határoztuk meg. (1. félév szeptembertől – januárig, 2. félév februártól májusig tart)
- A nyári időszakra közös nevelési tervet készítünk.
- A komplex műveltségtartalmakkal megtöltött tematikus tervet heti lebontásban tervezzük meg, a kétheti témakeret figyelembevételével.
- A tervezés során fontos szempont a komplexitás és a differenciálás.

A módszerek, eszközök alkalmazása, megválasztása, foglalkoztatás formája (hogyan kötött-, illetve kötetlen foglalkozás keretében valósul meg) az óvodapedagógusok kompetenciája, azonban mindig figyelemmel kell lenni az egyéni és életkori sajátosságokra és az egyéni fejlesztésre.

X.4. A helyi program működését segítő szakmai dokumentumok

- Alapító okirat
- Pedagógiai Program
- Az óvoda éves munkaterve, beszámolója
- Portfólió barát csoportnapló

Egyéni fejlődés-fejlesztés dokumentumai:

- anamnézislap
- óvónői megfigyelések
- adatlap
- Fejlesztőprogram
- egyéni fejlődési lapok, óvónői megfigyelések
- összesített fejlesztési lap
- Egyéni fejlesztési tervek
- Fejlesztési ütemtervek
- A szűrések, mérések eredményei

Munkatervek:

- munkaközösség munkaterve

XI. Záró rendelkezések

A Pedagógiai Programot a főigazgató készíti a nevelőtestület bevonásával és a fenntartó jóváhagyásával válik érvényesé.

A hatályba lépés napja 2024.04.01.

A hatályba lépéssel egyidejűleg érvényét veszti az intézmény az előzőleg jóváhagyott Pedagógiai Programja.

A nyilvánossá tétel: a község honlapja, ahol mindenki számára hozzáférhető elolvasásra.

Bogács, 2024.03.18.

P.h.

.....
Kásáné Szabó Erika
főigazgató

Nyilatkozatok

A Bogácsi Bagolyvár Óvoda és Bölcsőde nevelőtestülete határozatképes ülésén készült jegyzőkönyvben szereplő 100%-os igenlő elfogadó határozat alapján 2024. március 18-án a Pedagógiai Programot 7/2024 határozat számon elfogadta. Az elfogadás tényét a nevelőtestület képviselője az alábbiakban hitelesítő aláírásával tanúsítja.

Kelt: Bogács, 2024.03.18.

.....
nevelőtestület képviselője

A Szülői Közösség a Bogácsi Bagolyvár Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programjának elfogadásához magasabb jogszabályban meghatározott kérdések rendelkezéséhez (a dokumentumok nyilvánosságának biztosítása, az intézmény tájékoztatási kötelezettsége, valamint a gyermekek adatainak kezelésével kapcsolatban) a véleményezési jogát korlátozás nélkül, a jogszabályban meghatározott határidő biztosításával gyakorolta. A dokumentummal kapcsolatban ellenvetést nem fogalmazott meg.

Kelt: Bogács, 2024.03.....

.....
a szülői szervezet elnöke

A Bogácsi Bagolyvár Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Program módosításának elfogadását a Bogács Község Képviselő-testülete/2024. számú határozatával jóváhagyta.

A határozat a Pedagógiai Program melléklete.

Mellékletek

Programunk megfigyelési szempontjai

ADATOK A GYERMEK MEGISMERÉSÉHEZ

ANAMNÉZIS

/Az adatszolgáltatás önkéntes, a gyermek jobb megismerése érdekében kérjük segítségüket./

A gyermek neve:

Születési helye:

Születési ideje:

Állampolgársága:

Állandó lakcíme:

1. A családra vonatkozó adatok:

Lakcím:

Telefonszám:

Az apa neve:

Elérhetősége, telefonszáma:

Az anya neve:

Leánykori neve:

Elérhetősége, telefonszáma:

A testvérek neve, kora:

Betegség esetén kit értesíthetünk?

2. A gyermek fejlődésére vonatkozó adatok (kitöltése önkéntes)

a) A szüléssel kapcsolatos:

Időre vagy korábban született?

A szülés lefolyása (sima, császár, fogós)

Az újszülött súlya:

Az újszülött hossza:

Volt-e komplikáció?

b) A csecsemőkorban (0-1 éves)

Szoptott-e? Meddig?

Jó evő volt-e?

Jó alvó volt-e?

Sokat sírt vagy keveset?

c) Kisgyermekkorban (1-3 év)

Mikor kezdett önállóan járni?

Mikor kezdett mondatokban beszélni?

Jobbkezes vagy balkezes?

Ha balkezes, történt-e kísérlet az átállításra?

Fáradékony-e általában?

Mennyit alszik naponta?

Érzékeny-e valamire (étel, gyógyszer stb.) ?

Miben nyilvánul meg az érzékenysége? (kiütés, hányás, hasmenés)?

Idegenkedik-e, fél-e valamitől (WC, sötét, kutya, betörő, szellemek, szidás)?

Kihez ragaszkodik leginkább?

Mivel vigasztalódik meg?

Van-e külön szobája, ágya?

Kivel alszik együtt?

Alvással kapcsolatos szokásai (cumizik, játékkal alszik, ujjszopás):

Tud-e önállóan kanállal enni

vetkőzni

öltözni

pisilni

popsit törölni

mosakodni

fogat mosni

orrot fújni?

Mit csinálnak otthon közösen a gyerekekkel (vásárlás, takarítás, főzés, kirándulás, kertészkedés)?

Mennyi időt tölt a szabadban?

Tévézéssel?

Játékkal?

Egyéb közlendők a szülő részéről:

Köszönjük, hogy válaszaival segítette munkánkat!

A GYERMEK TESTI FEJLETTSÉGE, MOZGÁSA

Óvoda neve:		Óvodába lépéskor				Kiscs.		Középsős.		Nagycs.	
		Gyermek neve:		Születési ideje:		Okt.	Máj.	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.
1. Testfelépítés		megfelelő									
		túlsúlyos									
		vékony testalkatú									
2. Fizikai állóképesség		erős fizikumú									
		átlagos fizikumú									
		gyenge fizikumú									
		összerendezett									
		összerendezetlen									
		energikus									
3. Mozcás		fáradékony									
		túl mozgékony									
		gátolt									
		gyors									
4. Gyorsaság		lassú									
		átlagos									
		jó									
5. Egyensúlyérzék		bizonytalan									
		jó									

	Óvodába lépéskor	Kiscsoport		Középsős.		Nagycs.	
		Okt.	Máj.	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.
6. Szem-kéz koordináció	jó						
	nem jó						
	változó						
7. Szem-láb koordináció	jó						
	nem jó						
	változó						
8. Finommozgás	működik						
	nem működik						
9. Kézdominancia	jobb						
	bal						
	kevert						
	nem alakult ki						

A GYERMEK TÉRI TÁJÉKOZÓDÁSÁNAK, TÉRBELI MOZGÁSÁNAK FEJLETTSÉGE

Óvoda neve:	Óvodába lépéskor	Kiscsoport		Középsőcs.		Nagycs.	
		Okt.	Máj.	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.
Gyermek neve:							
Születési dátuma:							
fent							
lent							
alatt							
fölött							
föl, fölé							
jobb, bal							
előre, elől							
hátra, hátul							
mellett, mellé							
között							
le, alá							
kívánságra irányt tud változtatni							
mögé							
elé							
jobbra							
balra							
túl							
közé							

TESTSÉMA FEJLESZTÉSÉNEK MUTATÓI

Óvoda neve:	Óvodába lépéskor	Kiscsoport		Középsős.		Nagycs.	
		Okt.	Máj.	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.
Gyermek neve:							
Születési dátuma:							
Fej, törzs, hát, has							
Szem, szemhéj							
Ort, orrcimpa							
Száj, nyelv							
Fül, nyak, fültő							
Kéz, kézfej, tenyér							
Ujjak, ujjbegy, ujjperc							
Láb							
Mell, mellkas							
Arc							
Kar							
Comb							
Térd, térdhajlat							
Homlok, szemöldök							
Áll							
Könyök							
Csukló							
Boka							
Lábfej, talp							
Lábujjak, sarok							
Váll							
Derék							
Csípő							

A GYERMEK FINOMMOTOROS KOORDINÁCIÓJÁNAK FEJLETTSÉGE

Óvoda neve:	Óvodába lépéskor	Kiscsoport		Középsős.		Nagycs.	
		Okt.	Máj.	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.
Gyermek neve:							
Születés dátuma:							
Részletek feltüntetése	kusza firka						
	van feje						
	van lába						
	van karja						
	van törzse						
	van nyaka						
	a feje részletei: haj, fül						
	az arc részletei: szem, orr, száj						
	ruha, ruha részletei						
	kéz részletei						
Arányok	láb részletei						
	fej, kar, láb, törzs aránya helytelen						
Dimenzió	fej, kar, láb, törzs aránya helyes						
	a végtagok kétdimenziósak többszemponitú profil						
Érintkezés	a négy végtag összefügg a törzssel						
	a nyak vonala átmege a fej, törzs vonalába						
	a törzs vonala átmege a láb vonalába						

A GYERMEK ÉRTELMI FEJLETTSÉGE

Óvoda neve:	Óvodába lépéskor	Kiscsoport		Középsős.		Nagycs.	
		Okt.	Máj.	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.
Gyermek neve:							
Születési ideje:							
1. Érzékelés, észlelés kialakultsága	reálisan érzékeli						
	részben reálisan érzékeli						
	nem érzékeli						
	kialakult						
	pontos						
	azonosít						
	megnevez						
	hiányos						
	hiányos						
	az időrendet felismeri						
2. A figyelem jellemzői	a négy fő iránymezőt felismeri						
	a négy fő iránymezőt síkban felismeri						
	a relációs névutókat jól használja						
	Összpontosításra képes						
	Többnyire képes						
	Részben képes						
	Alig képes, csak a játék köti le						

	Óvodába lépéskor	Kiscsoport		Középsős.		Nagycs.	
		Okt.	Máj.	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.
3. Érdeklődés jellemzői	Tudásvágya kialakult						
	Kíváncsi, nyitott						
	Kíváncsisága felkelthető						
	Befogadó						
	Nehéz felkelteni						
	Passzív						
4. Emlékezet kialakultsága	Rövid távú, önkéntelen bevézés						
	Megőrzés						
	Felidézés						
	Szándékos bevézés						
5. A képzelet jellemzői	Gazdag, élénk						
	Átlagos						
	Csapongó						
	Szegényes						
6. Gondolkodás jellemzői	Analízis(részek felismerése)						
	Altalánosítás(gyűjtőfogalom meghatározása)						
	Konkretizálás(gyűjtőfogalom alátartozó elemek ismerete)						
	Összehasonlítás						
	Ok-okozati összefüggést felismer						
	Problémamegoldó gondolkodásra képes						

	Óvodába lépéskor	Kiscsoport		Középsős.		Nagycs.	
		Okt.	Máj.	Szept	Máj.	Szept	Máj.
7. Számolási képesség	Számsor ismerete	4-ig					
		6-ig					
		10-ig					
		20-ig					
	Számsor ismerete	nem képes					
		5-ös számkörön belül képes					
		10-es számkörön belül részben képes					
		10-es számkörön belül képes					

A GYERMEK JÁTÉKA

Óvoda neve:	Óvodába lépéskor	Kiscsoport		Középsőscs.		Nagycs.	
		Okt.	Máj.	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.
A gyermek neve:							
Születési dátuma:							
1. Beilleszkedés a játéktevékenységekbe	szemlélődő						
	magányosan tevékenykedő						
	társakhoz sodródó						
	társakkal tevékenykedő						
	változó						
	kezdemenyező						
	bekapcsolódó						
	tartós együttműködésre képes						
	szerepet vállal						
	alkalmazkodó						
2. Társas magatartás a játéktevékenységekben	elfogadó						
	lemondó						
	erőszakos						
	vezető vagy irányító						

	Óvodába lépéskor	Kiscsoport		Középsős.		Nagycs.	
		Okt.	Máj.	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.
3. Játékmód	változó						
	elmélyült						
	kitartó						
	kapkodó, szétszórt						
	vigyáz a játékok épségére						
4. Eszközhasználat	ismeri a játékok helyét						
	részt vesz a játékok elrakásában						
	gyakorló játék						
5. Jellemző játéktevékenység	szerepjáték						
	konstruáló / építő játék /						
	mozgásos szabályjáték						
	értelmezhető szabályjáték						
	értelmezhető szabályjáték						

A GYERMEK NYELVI KIFEJEZŐ KÉSZSÉGE

Óvoda neve:	Óvodába lépéskor	Kiscsoport		Középsős.		Nagycs.	
		Okt.	Máj.	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.
A gyermek neve:							
Születési ideje:							
1. A gyermek beszéde	tisztán, érthetően beszél						
	beszél, de beszédhibás						
	beszél, de beszéde érthetetlen						
	bizonyos szituációkban beszél						
	nem beszél						
2. Beszédritmus	folyamatos						
	alkadozó						
3. Beszédtempó	gyors						
	átlagos						
	lassú						
4. Hangerő	megfelelő						
	halk						
	hangos						
5. Szókincs	gazdag, árnyaltan kifejező						
	átlagos						
	szegényes						
	többnyire "bébi szavak" jellemzők						

	Kiscsoport		Középsős.		Nagycs.	
	Okt.	Máj.	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.
Mondatalkotás (jellemzően)						
	egyszavas mondatok					
	tómondatok					
	bővített mondatok					
	összetett mondatok					
Beszédfértés						
	érti a közléseket					
	többnyire érti					
	részben érti					
	helyzethez kötötten érti					
Képolvasás						
	nem érti a közléseket					
	felsőrol					
	egyszerű cselekvéseket megnevez					
	összefüggéseket felismer					
Szövegviszaadása						
	teljes, pontos					
	többnyire a lényegre emlékszik					
	hiányos					
	nem képes rá					
Beszédfegyelem						
	minden helyzetben megfelelő					
	bizonyos helyzetekben nem képes rá					
	fecsegő					

A GYERMEK SZOCIÁLIS FEJLETTSÉGE, ÉRETTTSÉGE

Óvoda neve:	Óvodába lépéskor	Kiscsoport		Középsős.		Nagyos.	
		Okt.	Máj.	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.
Gyermek neve:							
Születési ideje:							
1. Kapcsolatteremtés a felnőttekkel	kezdeményező						
	elfogadó						
	visszahúzó						
	elutasító						
	változó						
2. Kapcsolatteremtés a társakkal	kezdeményező						
	elfogadó						
	visszahúzó						
	elutasító						
	változó						
3. Viszony a szokásokhoz, tevékenységekhez, szabálytudat	képes a szabályok betartására						
	többnyire képes						
	részben képes						
	nem képes						

	Óvodába lépéskor	Kiscsoport		Középsős.		Nagycs.	
		Okt.	Máj.	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.
4. Feladat megértése	megérti						
	elfogadja						
	teljesíti						
	érti, de nem teljesíti						
	részben teljesíti						
	nem érti						
5. A feladatvégzés jellemzői	motivált, jó feladatmegoldásra törekvő						
	a motiváltság hiánya jellemzi, erőtlén						
	a feladat nem köti le						
6. Önállósága	személyi kontaktus nélkül teljesít						
	időnként személyi kontaktust igényel állandó személyi kontaktust igényel						

	Óvodába lépéskor	Kiscsoport		Középsős.		Nagycs.	
		Okt.	Máj.	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.
7. Munkatempója							
	gyors, dinamikus						
	átlagos						
	lassú, nehézkes						
8. Válaszok a tevékenységek akadályozására							
	feladja						
	indulatkitöréssel válaszol						
	személyek elleni agresszióval válaszol						
	regresszióval válaszol						

EGYÉNI FEJLESZTÉS NYOMON KÖVETÉSE

Név:

Születés ideje:

Időpont	Fejlesztési terület	Fejlesztendő képesség	Tevékenységi formák	Tapasztalat	Aláírás

Óvoda - Család kapcsolattartásának dokumentálása

Gyermek neve:

	Dátum	Kapcsolattartás, Intézkedés formája	Téma rövid összefoglalása	Szülő, gondviselő aláírása
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				